

PABLO NERUDA

POEZII NOI

CUPRINS:

- ODE ELEMENTARE (1954)
- NOI ODE ELEMENTARE (1956)
- „A TREIA CARTE A ODELOR (1957)
- ESTRAVACARIO (1958)
- NAVIGĂRI ȘI ÎNTOARCERI (1959)

ODE ELEMENTARE (Odas elementales) – 1954

Omul invizibil (El hombre invisible). 7

Odă bucuriei (Oda a la alegría). 15

Odă cepei (Oda a la cebolla). 20

Odă Cuatemalei (Oda a Guatemala). 23

Odă mării (Oda al mar). 31

Odă omului simplu (Oda al hombre sencillo). 36

Odă poeziei (Oda a la poesía). 40

Odă la Rio de Janeiro (Oda a Rio de Janeiro). 45

Odă sărăciei (Oda a la pobreza). 51

Odă văzduhului (Oda al aire). 55

Odă vinului (Oda al vino). 60

NOI ODE ELEMENTARE (Nuevas odas elementales) – 1956

Arat/canei araucane (Oda a/araucaria araucana). 65

Copilului cu iepurele (Oda al niño de la liebre) 72 ficatului (Oda al hígado) „!

IV

Frumoasei mele. (Oda a la bella desnuda)... 78

Griului indienilor (Oda al trigo de los indios). ' ' 81

Lui Jean-Arthur Rimbaud (Oda a Jean-Arthur Rimbaud) 88

Mirosului de lemne (Oda al olor de la leña). 94

Măinilor ei (Oda a sus manos). 97

Lui Paul Robeson (Oda a Paul Robeson)... 99

Pescărușului (Oda a la gaviota). 110

Trandafirului (Oda a la rosa):. 114

A TREIA CARTE A ODELOR (Tercer libro de las odas) – 1957

Odă unui albatros călător (Oda a un albatros viajero) – 1956

Odă lămfiei (Oda al limón) – 1956.

Odă lingurii (Oda a la cuchara).

Odă migrației păsărilor (Oda a la migración de los

Pájaros) – 1956.

Odă la nașterea unui cerb (Oda a la nacimiento de un Ciervo).
 Odă panterei negre (Oda a la
 11. MAI. 2005
 121 127
 132
 135 1 37
 140 Odă zidarului liniștit (Oda al albanii tranquilo) – 1956. 145
 ESTRAVAGAR10 (Estravagario) – 1*58
 Cer liniște (Pido silencio). 149
 Marea față de masă (El gran mantei). 1 52
 Nu atât de sus (No tan alto). 154
 Partenogeneză (Partenogênesis). 157
 Cai (Caballos). 159
 Piciorul și viața lui (Al pie desde su nino). 161
 Despre proasta mea creștere (Sobre mi mala educaciôn). 163
 Așa ies ei (Asi salen)., 167
 Laringe (Laringe). 169
 Leneșul (El perezoso). 172
 Testament de toamnă (Testamento de otoño). 174
 NAVIGĂRI ȘI ÎNTOARCERI (Navegaciones y regresos) – 1159
 Îndatoririlor mele (A mis obligaciones). 189
 Corabia (El barco)... 191
 Odă calului (Oda al caballo):. ' . 194
 Odă câinelui (Oda al perro). 199
 Indianul IEL indio). 202
 Odă elefantului (Oda al elefante). 206
 Odă pământului (Oda a la tierra). 211
 Odă pisicii fOda al gato). •. 214
 Trei fete boliviene (Tres ni nas boliviânas)... 218
 Odă lui Lenin (Oda a Lenin). •. 221

E L E M E N T A R E

(Odas elementales)

Ediția 1 a volumului Ode elementare a apărut în 1954, la Buenos Aires, în editura Losada.

Omul invizibil

Eu rid,

Surâd

Cu gândul la vechii poeți,

Ador toată

Poezia scrisă,

Toată rouă,

Lună, diamant, picătură

De argint scufundată,

Pe care fratele meu din vechime,

A adăugat-o trandafirului,
Dar
Surâd;
Ei totdeauna spun: „eu”,
La fiecă pas,
Orice li se întâmplă
Ei spun totdeauna „eu”;
Pe străzi
Trec numai ei
Sau aleasa inimii lor,
Nimeni altcineva;
Nu trec pescari,
Nici librari,
Nu trec zidari,
Nimeni nu cade
De pe vreo scelă,
Nimeni nu suferă,
Nici nu iubește,
Numai sărmanul meu frate,
Poetul;
Toate lui i se întâmplă,
Lui și celei iubite;
Nimeni nu trăiește,
Numai el singur,
Nimeni nu plânge de foame
Sau de mânie,
Nimeni nu suferă-n versul lui
Fiindcă nu poate
Să-și plătească chiria;
Și nimeni, în poezie,
Nu-i zvârlit în stradă,
Cu paturi și scaune,
Iar în fabrici, de-asemeni,
Nu se întâmplă nimic,
Nimic nu se întâmplă,
Se fac umbrele, pahare,
Arme, locomotive
Se extrag minerale,
Scormonind infernul,
Se face grevă,
Soldații vin
Și trag,
Trag în popor,
Adică
În poezie;
Dar fratele meu
Poetul
E-ndrăgostit

Ori suferă;
Pentru că sentimentele lui
Sunt marine,
Iubește porturile îndepărtate,
Pentru numele lor,
Și scrie despre oceane
Pe care nu le cunoaște;
El trece pe Ungă viața
Plină ca un știulete, de boabe,
Fără să știe,
Să o dezghioace;
Coboară și suie
Fără s-atingă pământul,
Iar uneori
Se simte foarte profund
Și tenebros;
E atât de imens
Înch nu încapă în sine însuși;
Se încurcă și se descurcă,
Se proclamă damnat,
De-abia își mai poartă crucea
Tenebrelor;
Socoate că-i deosebit
De întreaga lume;
Mănâncă în fiecă zi,
Dar n-a văzut nicicând
Un brutar,
Nici n-a intrat în vreun sindicat
Al brutarilor,
Și astfel sărmanul meu frate
Devine obscur,
Se sucește, se răsucește
Și se socoate
Interesant;
Interesant,
Acesta-i cuvântul.
Eu nu-s mai presus
Decât fratele meu,
Dar surâd,
Pentru că merg pe străzi
Și singur eu nu exist;
Viața curge,
Ca toate fluviile,
Eu sunt singurul
Invizibil;
Nu sunt umbre misterioase,
Nu-i Întuneric,
Toată lumea-mi vorbește,

Toți vor să-mi povestească,
Îmi spun despre rudele lor,
Despre mizeriile lor
Și bucuriile lor;
Toți trec și
Toți îmi spun câte ceva,
Și câte lucruri nu făptuiesc!
Despică lemne,
Înaltă fire electrice,
Frământă, până-n toiul nopții,
Pâinea de fiecă zi;
Cu un drug de fier
Perforează pământul,
Până-n adâncuri,
Și transformă fierul,
În chei și zăvoare;
Se urcă la cer și poartă
Scrisori, suspine, săruturi;
În orice poartă
E cineva,
Cineva se naște
Sau mă așteaptă cea pe care-o iubesc;
Și eu trec și lucrurile toate
Îmi poruncesc să le cânt;
Eu nu am vreme,
Trebuie la toate să mă gândesc:
Să mă-ntorc acasă,
S-alerg la partid.
Ce pot să fac?
Totul îmi poruncește
Să spun,
Să cânt și să cânt mereu.
Totul e plin
De visuri și freamăt.
Viața-i o lacră
Plină de cântec;
Se deschide
Și-n zbor se iscă
Un cârd,
De păsări
Ce vor să-mi spună ceva
Și se lasă pe umerii mei.
Viața este o luptă,
Ca un fluviu ce-naintează
Și oamenii
Vor să îmi spună,
Vor să îți spună
Pentru ce luptă

Și dacă mor,
Pentru ce mor.
Iar eu trec și nu aflu timp
Pentr-atâta viață.
Eu vreau
Ca toți să trăiască
În viața mea,
Să cânte în cântecul meu.
Eu n-am importanță,
Eu n-am timp
Pentru chestiunile mele.
Noaptea și ziua
Trebuie să însemn ce se petrece
Și să nu uit pe nimeni.
E-adevărat că, deodată,
Obosesc
Și privesc înspre stele,
Mă-ntind în poiană. Trece
O gănganie ca o vioară;
Pun palma
Pe un sân gingaș
Sau pe șoldul
Celei pe care-o iubesc;
Privesc catifeaua
Întinsă
A nopții tremurătoare
Cu înghețatele ei constelații.
Atunci
Simt că-n sufletul meu se înalță
Valul misterelor.
Copilăria,
Plânsul prin colțuri,
Trista adolescență.
Și vine somnul
Și dorm
Ca un butuc.
Adorm,
De îndată,
Cu stele sau fără stele,
Cu dragostea sau fără dragostea mea.
Și când mă scol,
Noaptea s-a dus.
Strada s-a deșteptat
Mai devreme ca mine:
Merg la lucru
Fete sărace;
Pescarii se-ntorc
De la ocean;

Minerii trec
În bocancii lor noi,
Intrând în mină.
Totul trăiește,
Toți trec,
Toți umblă grăbiți.
Iar eu de-abia am vreme
Să mă îmbrac,
Trebuie să alerg:
Nimeni nu poate
Să treacă fără ca eu să știu
Încotro merge și ce
I s-a întâmplat.
Nu pot să trăiesc
Fără viață,
Să fiu om, fără om;
Și alerg, și văd, și aud,
Și cânt.
Stelele n-au
Ce-mpărți cu mine;
Singurătatea nu are
Nici floare, nici fruct.
Dați-mi, pentru viață,
Viețile toate;
Dați-mi toată durerea
Lumii întregi,
O voi preface-n speranță.
Dați-mi
Bucuriile toate
Chiar pe cele mai tainice,
Căci, de n-ar fi așa,
Cum le-am afla?
Trebuie să le dezvălui.
Dați-mi
Lupta
De fiecă zi,
Căci ea este cântecul meu.
Și astfel vom merge uniți,
Alături,
Oamenii toți:
Cântecul meu îi unește,
Cântecul omului invizibil
Ce cântă cu oamenii toți.
ODA BUCURIEI
Bucurie,
Verde frunză
Lipită de geam,
Micuță

Lumină
De-abia născută,
Elefant sonor,
Scăpărătoare
Monedă,
Și, câteodată,
Vijelie trecătoare,
Sau, mai degrabă,
Pâine statornică,
Nădejde-mplinită,
Datorie desfășurată.
Disprețuitu-te-am, bucurie.
Rele povețe primit-am.

Luna
Pe căile ei m-a purtat.
Străvechii poeți
Mă-nzestrară cu ochelari
Și, lângă fiecăruia,
Un nimb de-ntuneric
Lăsați,

1 În toate cele trei cărți de ode, cât și în Navigări și întoarceri, odele sunt orânduite alfabetic, după titluri. (Notele explicative aparțin redacției).

Deasupra florii, o neagră cunună,
Deasupra gurii iubite,
Sărut de tristețe.
E încă devreme.
Primește-mi căința.
Gândeam că numai și numai
Dacă inima mea
S-ar aprinde
De spini durerii,
Dacă ploaia mi-ar muia
Veșmântul,
În vânăta țară a morții,
Dacă aș închide
Trandafirului ochii
Și-aș atinge rana,
Și aș lua parte
La toate durerile,
Aș putea să-i ajut pe oameni.
N-aveam dreptate.
M-am rătăcit,
Și astăzi te chem, bucurie.
La fel ca pământul
Ești
Necesară.
La fel ca pâinea ești de curată.
La fel ca râul ești de sonoră.

La fel ca albina, zburând, împărți mierea.
Un tânăr tăcut
Am fost.

— Bucurie -

Desfrânate mi se păreau
Cosیtele tale.

N-a fost adevărat,
Am aflat-o

Când cascada și-au despletit
În inima mea.

Azi, bucurie, întâlnită pe stradă, du-mă cu tine, departe de cărți:

La fel ca focul dai viață căminelor.

Cu tine vreau să merg din casă în casă, din sat în sat, din flamură-n flamură.

Nu ești numai a mea.

Vom merge pe insule,

Vom merge pe mări.

În galerii de mină

Și în păduri.

Nu numai sihastrii tăietori de lemne

Și biete spălătorese,

Sau falnici și auguști

Cioplitori de piatră

Îmi vor întinde ciorchinele tale,

Ci și tăietorii de lemn

Și marinarii

Organizați,

Uniți între ei, în syndicate,

Băieții neînfricați,

În luptele lor.

Cu tine, în largul lumii! Cu cântecul meu! Cu zborul stelei întredeschis, cu
desfătările spumei!

Îmi voi plăti datoria față de toți, căci tuturor le sunt dator bucuria.

Nimeni să nu se mire

Că mă-ndrept spre oameni

Cu daruri terestre,

Căci luptând am aflat

Că datoria mea pe pământ

E să-mpart bucuria.

Cu cântecul meu împlinesc destinul.

ODĂ CEPEI

Ceapă,

Limpede șip,

Petală cu petală

Frumusețea ta s-a-nchegat,

Solzi de cleștar te-mpliniră,

Și în taina țărânei obscure

Pântecul tău de rouă se rotunji.

Dedesubtul pământului

Minunea, se-nfăptui
Și când tulpina ta verde,
Firavă, se iscă
Și se născură
Frunzele tale, ca lăncii-n grădină,
Pământul își arată întreaga putere
În goliciunea ta străvezie.
Și după cum mării cea depărtată
Își zămisli încă o dată magnoliile,
Înălțând sâni
Afroditei,
Tot așa pământul
Te-a zămislii
Pe tine, ceapă,
Limpede ca o planetă,
Menită
Să strălucești,
Constelație statornică,
Roză învoaltă de apă,
Pe masa săracilor.
Darnică,
Tu îți desfaci
Globul tău proaspăt
În clocotul
Ceaunului ce fierbe
Și fâșia ta de cleștar
În căldura aprinsă a untdelemnului
Se preface într-un cârlionț auriu de pene.
Dar n-am să uit nici cât de puternic
Înrăurești tu savoarea salatei,
Și parcă și cerul contribuie,
Dându-ți forma delicată a grindinei,
Întru slăvirea luminii tale
Risipită pe emisferele unei tomate.
Dar când ajungi
În mâna poporului
Stropită cu untdelemn,
Presărată c-un strop de sare,
Tu astâmperi foamea
Zilierului, truditor pe drumul cel greu.
Stea a săracilor,
Zână bună
Înfășurată
În foiță gingașă,
Tu ieși din țărână
Veșnică, neatinsă, neprihănită,
Ca o sămânță de stea
Și atunci când cuțitul

Te taie-n bucătărie,
Se naște singura lacrimă
Fără durere.
Tu ne faci să piângem fără mahnire.
Eu am slăvit tot ce-i pe lume, ceapă,
Dar tu îmi pari mai frumoasă
Decât o pasăre
Cu penele scăpărătoare,
Pentru ochii mei tu ești
O sferă cerească, o cupă de platină,
Un dans nemișcat
De anemonă albă ca neaua.
Mireasma pământului e vie în ființa ta de cleștar.
OdA GUATEMALE!
Guatemala, astăzi pe tine te cânt.
Fără temei,
Fără de țintă,
Azi dimineată
M-am deșteptat
Cu numele tău
Prins pe buzele mele,
Rouă verzuie,
Răcoare a zorilor.
Mi-am amintit
De lianele care-nfășoară
Cu sforile lor silvestre
Sacrul tezaur
Al pădurii tale.
Mi-am amintit de-nălțimile tale,
De albiile nevăzute
Ale apelor tale,
Cu tainicul zvon
De bulboane,
De corolele-ncâlcite-n frunziș,
De-o pasăre
Ca un safir săgetând,
De cerul ce revărsa
Ca o cupă prea plină
Străvezia pace.
Iar sus
Un lac
Cu nume de piatră.
Amatitlân, i se spune.
Ape, ape din cer
Îl umplură,
Ape, ape de stele
Se cununară
În adâncimea spăimântătoare

A-ntunecatului său smarald.
Pe malurile lui
Mai dăinuie
Triburile lui Mayab.
Gingași, gingași
Închinători
La miere, dregători
Ai stelelor,
Învinși
Învingători
Ai străvechilor taine.
Frumos la vedere
E portul cel mândru
Al țăranilor ei.
Ei și azi cutează să poarte
Splendide ilice
Tivite cu galben,
Ițari de culoarea
Focului și-a aurorei.
Pe vremuri
Soldații
Mohorâtei Castilii
Îngropară America,
Și până azi
Americanul
Poartă jacheta
Notarului din Extremadura 2,
Sutana,
De Loyola³ purtată.
Inchizitoriala
Spanie a purgatoriului
A-ncorsetat sunetele,
Culorile,
Semințele-Americii,
Polenul și bucuria
Și ne-a lăsat straiete
Ei cernite, din Salamanca,
Armura ei
Din zdrențe necruțătoare.
Înăbușită culoare
Numai în tine mai dăinuie,
Strălucitoare penele
Dăinuiesc.

— Dăinuie răcoarea ta de ulcior,

Guatemala adâncă;

1 Nume generic pentru Spania.

2 Veche provincie din vestul Spaniei.

3 Ignacio sau Inigo de Loyola (1491-1556), întemeietorul ordinului iezuiților.

Repetatele morții talazuri nu te-ngropară; străinele aripi cotropitoare, cernitele lor postavuri nu izbutiră să-ți sugrume corola strălucitoare.

La Quetzaltenango T

Eu am văzut

Mișunând în piață S mulțimea,

Panerele împletite

Cu dragoste,

Cu străvechi suferințe,

Pânzeturi violent colorate,

Roșia seminție,

Capete de amfore,

Profiluri

De crin metalic,

Grave priviri, albe

Surâsuri, ca zborul -*. Pe fluviu-al bătlanilbr,

Picioare-arămii,

Oameni

Ai gliei,

Indieni

Majestuoși ca regii

Pictați pe un joc de cărți.

1 Capitala departamentului guatemaltec Quetzaltenango.

Atâta fum

S-a lăsat pe fețele lor,

Atâta tăcere,

Încât ei nu mai vorbiră

Decât cu porumbul, cu tutunul,

Cu apa,

Fură amenințați de tirani

Până-n înaltele lor sălașuri,

Și dinspre coastă,

De năvălitorii iankei,

Ce pustiiră pământul,

Luându-le roadele.

Și iată

Arevalo 1 ridica

Un pumn de pământ

Pentru ei, doar un pumn,

De pulbere rodnică și-aceasta, numai aceasta

E – Guatemala – o mărunță și-nmiresmată fărâmbă de lut,

Câteva boabe pentru lumea săracă,

Un plug, pentru țărani.

1 Este vorba de Juan Jose Arăvalo, președintele Cuatemaiei în 1945.

De aceea

Când Arbenz'

Porni să facă dreptate

Și cu pământul odată

Le împărți și flinte,

Când plantatorii
De cafea, feudalii
Și-aventurierii din Chicago,
Întâlniră-n palatul cârmuitorilor,
Nu o momâie despotică
Ci un om,
Atunci,
Ține-te furie!
Ziarele se umplură
De comunicate:
Ardea Guatemala.
Nu, nu ardea Guatemala.
În înalturi, lacul
Amatitlân, calm ca o privire
A veacurilor,
Strălucea spre soare și lună,
Râul Dulce
Își purta apele sale de la-nceputuri,
Peștii săi și păsările sale,
Pădurea, pulsația din vremea parfumului străvechi
Al Americii,
Pinii pe culmi
Susurau
Și norodul simplu,
Ca nisipul ori ca făina,
1 J. Arbenz Cuzmăn, președintele Cuatemalei în 1950.
A putut, pentru-ntâia dată
Față-n față,
Să cunoască speranța.
Astăzi, te cânt
Guatemala.
Trecutele tale chinuri
Și speranțele tale
Le cânt.
Îți cânt frumusețea.
Dar vreau
Ca dragostea mea să te apere.
Îi cunosc pe acei
Ce-ți sapă mormântul,
Ca cel săpat lui Sandino '.
Îi cunosc. Nu aștepta
Milă de la călăi.
Acum ei încep
Ucigând pescari,
Asasinând peștii din insule.
Sunt necruțători. Dar tu, Guatemala, ești un pumn, un pumn de țărână
americană plin de semințe, un mic pumn plin de speranțe. Apără-I, apără-ne.

1 Este vorba de Augusto Cesar Sandino, general din Nicaragua, care a dezlănțuit lupta împotriva imperialiștilor iankei, invadatori ai țării (1932). A fost trădat și ucis în 1936 de Anastasio Somoza, ajuns președinte al republicii (1936-1946).

Azi, noi,
Numai cu cântecul meu,
Măine cu țara și cântecul meu,
Vom alerga
Și-ți vom spune: „iată-ne”,
Surioară,
Suflet fierbinte.
Iată-ne, gata
Sângele să ni-l vărsăm
În apărarea-ți,
Căci în ceasul cel negru
Tu ai fost cinstea, mândria,
Demnitatea Americii.

Oda

MARII

Aici, lângă insulă,
Marea,
Și ce noian de mare,
Se revarsă
Din sine
În fiecă clipă,
Zice ba da, ba nu,
Ba nu, ba nu, ba nu,
Zice ba da, în azur,
În spumă, în galop,
Zice ba nu, ba nu.
Nu poate să stea liniștită,
„mă cheamă marea” repetă,
Se lipește de-o stâncă,
Nu izbutește s-o nduplece,
Atunci,
Cu șapte limbi verzi,
De șapte câini verzi,
De șapte tigri verzi,
De șapte mări verzi,
O mângâie, o sărută,
O umezește,
Și se bate în piept,
Repetându-și numele.
O, mare, așa te cheamă,
Tovarășe ocean,
Nu pierde vreme și apă,
Nu te zbuciuma atâta,
Ajută-ne;

Suntem mărunții pescari
Oamenii țărmlui,
Ne e foame și frig
Și ni-ești dușman.
Nu lovi așa tare,
Nu striga-n acest fel;
Deschide sipetul verde
Și pune-n mâinile
Fiecăruia,
Daru-ți de argint:
Peștele nostru
Cel de toate zilele.
Aici, în fiecă casă
Îl dorim,
De-ar fi de argint,
De cleștar sau de lună;
El s-a născut
Pentru sărmanele
Vetre de pe pământ.
Nu-I păstra,
Hapsâno,
Ca pe-un rece fulger lichid,
Ce săgetează
Sub undele tale.
Vino, deschide-te,
Lasă-l
Să fie captivul
Mâinilor noastre,
Ajută-ne, oceane,
Verde și adânc părinte,
Să punem capăt, o dată, pământenei mizerii. Lasă-ne
Să culegem nesfârșita recoltă a făpturilor tale, grâul și strugurii tăi, bivolii și
metalele tale, splendoarea-n ape scâldată și profundele roade.
Părinte ocean,
Noi știm cum te cheamă,
Toți pescărușii împrăștie
Numele tău în nisipuri;
Potolește-te, rogu-te,
Încetează coama să-ți scuturi,
Nu mai amenința,
Cerul nu-l mai mușca
Cu frumoșii tăi colți,
Lasă-te o clipă
De vitejiile tale,
Și dă-ne, dă fiecăruia,
Fiecărei
Femei și fiecărui copil,
Un pește mare sau mic,

În fiecă zi.
Ieși pe toate căile
Lumii
Și împarte pește
Și strigă
Strigă,
Să te audă toți,
Toți truditorii sărmani,
Și să spună atunci când se iscă la gura minei: „Uite că vine bătrânul ocean,
să împartă pește”. Și iarăși vor coborî în întuneric zâmbind, și pe străzi și în
păduri oamenii vor zâmbi și pământul, cu un zâmbet oceanic.
Dar
Dacă nu ai poftă,
Dacă nu ți-e pe voie,
Așteaptă,
Așteaptă-ne,
Să chibzuim,
În primul rând
Să-ncheiem
Socotelile noastre-omeneste,
Pe cele mari, mai întâi,
Și restul, după aceea.
Atunci
Te vom străpunge,
Vom intra, tăindu-ți talazul,
Cu pumnale de foc,
Pe cai electrice sări-vom,
Împroșcându-ți spuma;
Ne-om scufunda
Cântând,
Până ce vom atinge
Adâncul măruntaielor tale;
Un fir atomic
Te va încinge;
Sădi-vom
În livada-ți adâncă
Pomi
De ciment și oțel;
Te-om ancora
De mâini și picioare,
Deasupra ta,
Oamenii vor trece, scuipând,
Tăindu-ți ciorchinii,
Făurindu-ți frâie,
Încălecându-te și împlânzindu-te,
Stăpânindu-ți sufletul.
Dar asta va fi
Atunci când noi, oamenii,

Vom fi rezolvat
Problemele noastre,
Marea,
Marea problemă.
Totul vom rezolva,
Încetul cu-ncetul:
Pe tine, ocean, te vom sili
Și pe tine, pământ,
Să faceți minuni,
Căci în noi înșine,
În lupta noastră,
Se află pâinea și peștele,
Se află minunea.

O

DĂ OMULU I SIMPLU

Am să-ți povestesc în taină
Cine sunt eu,
Iar tu, cu glas tare,
Îmi vei spune cine ești tu,
Vreau să știu cine ești,
Cât câștigi,
În ce atelier lucrezi,
În ce mină,
În ce farmacie;
Am o sarcină spăimântătoare,
Să știu,
Totul să știu,
Zi și noapte să știu,
Cum te numești,
Asta mi-e munca;
Să cunoști o viață
Nu-i deajuns,
Nici să cunoști viețile toate
Nu e nevoie;
Ai să Vezi,
Trebuie să pătrunzi în adânc,
Să râcăi la temelie,
Și cum, pe pânză,
Dungile colorate ascund
Urzeala din țesătură,
Eu dau la o parte culorile
Și caut până ce aflu
Țesătura profundă;
Tot astfel eu aflu
Unitatea umană,
Și-n pâine
Caut
Mai departe de formă:

Pâinea îmi place, o mușc
Și atunci
Îmi apare grâul,
Lanuri de grâu timpuriu,
Conturul verde al primăverii,
Rădăcinile, apa.
De aceea,
Dincolo de pâine
Eu văd pământul,
Unitatea pământului,
Apa,
Omul;
Astfel totul încerc,
Căutându-te
În toate,
Umblu, înot, navighez,
Până te aflu,
Și atunci te întreb
Cum te numești,
Te-ntreb de stradă
Și număr,
Ca să primești
Scrisorile mele,
Ca să pot să-ți spun,
Cine sunt și care mi-e plata,
Unde trăiesc,
Și cum era părintele meu.
Vezi ce simplu sunt,
Ce simplu ești,
Nu-i vorba,
De nimic complicat,
Lucrez alături de tine;
Tu trăiești, umbli încoace și-ncolo,
Dintr-un loc într-altul.
E foarte simplu:
Ești viața,
Ești străveziu
Precum apa,
Așa sunt și eu,
Asta mi-e datoria:
Să fiu străveziu;
Zi de zi
Învăț,
Zi de zi mă pieptăn,
Gândind la fel cum gândești,
Și umblu
Cum umbli și tu,
Mănânc, așa cum mănânci,

Îmi țin iubita în brațe,
Cum îți ții aleasa și tu,
Și atunci
Când acest lucru-i vădit,
Când noi suntem deopotrivă,
Eu scriu,
Scriu cu viața ta și cu a mea,
Cu iubirile tale și cu-ale mele,
Cu toate durerile tale,
Și, totuși,
Ne deosebim
Pentru că eu,
Cu mâna pe umărul tău,
Ca niște vechi prieteni,
Îți spun la ureche:
Nu suferi;
Ziua se-apropie,
Vino,
Vino cu mine,
Vino
Cu toți
Acei ce îți l seamănă
Cu cei simpli de tot;
Vino,
Nu suferi,
Vino cu mine,
Căci chiar dacă tu nu știi,
Eu știu preabine:
Știu încotro ne-ndreptăm,
Și acesta îmi e cuvântul:
Nu suferi
Căci noi vom fi câștigătorii,
Da, noi vom fi,
Noi cei simpli de tot
Vom fi câștigătorii,
Chiar dacă tu încă nu crezi,
Noi vom fi câștigătorii.

Oda

POEZIEI

De aproape cincizeci de ani
Drumuiesc,
Poezie, cu tine.
La început
Îmi încurcai pașii
Și cădeam pe brânci
În' țărâna întunecată
Sau îmi îngropam privirea
În baltă,

Stelele căutându-le.
Mai târziu m-ai cuprins
Cu brațe de-ndrăgostită,
Te-ai aninat
De sângele meu
Ca o iederă.
Apoi te-ai prefăcut
Într-o cupă.
Frumos
A fost
Să te revăd
Fără să te secătuiesc,
Dăruindu-ți apa neistovită,
Și când o picătură cădea
Pe un suflet ars, mistuit,
Vedeam cum din cenușă reînvie;
Dar asta
Nu mi-a fost de ajuns.
Am mers atât împreună
Încât încetasem
Să te respect.
Nu îmi mai apăreai
Ca o naiadă ușoară;
Te-am pus să lucrezi, să fii spălătoreasă,
Să vinzi pâinea în brutării,
Să torci firul alături de simplele țesătoare,
Să izbești fierul cu ciocănarii.
Și m-ai urmat mai departe,
De-a lungul pământului,
Dar nu mai erai
Statuia-nflorită
A copilăriei.
Vorbeai,
Acum,
Cu glas de oțel.
Măinile tale
Erau aspre cal stâncile.
Inima ta
Era o sursă bogată
De clopote,
Frământai pâinea cu toată palma,
Mă ajutai
Să nu cad în brânci,
Căutai pentru mine
Tovarăși,
Nu o femeie,
Nu un bărbat,
Ci mii și milioane.

Alături am fost,
Poezie,
La luptă, în grevă,
La demonstrații,
În porturi, în mină,
Și am râs când te-ai ivit
Cu fruntea de cărbune mânjită,
Sau încoronată de-nmiresmatul
Rumeguș al fierăstraielelor.
Nu mai dormeam afară, în drum.
Cete ne așteptau
De muncitori
În cămăși proaspăt spălate,
Și mulțime de steaguri roșii.
Iar tu, Poezie,
Altădată îngrozitor de sfioasă,
Te aflai
În frunte
Și toți
S-au deprins cu veșmintele tale
De stea cotidiană,
Chiar dacă, uneori, câte-un fulger
Îți trăda obârșia,
Ți-ai împlinit sarcina ta
Și ai ținut pasul cu oamenii.
Ți-am cerut să fii
Utilă și utilitară,
Ca metalul ori ca făina,
Gata să fii plug,
Unealtă,
Pâine și vin,
Gata să lupți
Corp la corp, Poezie,
Și să cazi însângărată.
Azi, Poezie,
Îți mulțumesc
Soră, soție sau mamă,
Mireasă, undă marină,
Îți mulțumesc
Flamură, floare de portocal,
Melodioasă mașină,
Vastă petală de aur,
Clopot cufundat în mare,
Grâнар
Neistovit,
Mulțumesc,
Pământ al meu
De fiecă zi,

Abur ceresc și sânge
Al anilor mei,
Îți mulțumesc
Că m-ai însoțit
Din înaltul văzduh rarefiat
La masa simplă
A celor săraci
C-ai sădit în sufletul meu,
Feruginoase arome
Și-un foc înghețat,
Ai putut să mă-nalți
Pe imensele culmi
Ale oamenilor simpli, de rând.
Îți mulțumesc,
Poezie,
Că-n vreme ce eu
Mă istoveam, împreună cu tine,
Tu răspândeai mai departe
Statornica ta proștețime,
Patosul tău cristalin
Ca și cum timpul,
Ce mă prefăce încetul cu-ncet-n pământ,
Ar mîna pe vecie-nainte
Apa curgătoare a cântului meu.

Od

Ă LA RIO DE JANEIRO'

Rio de Janeiro, apa
E flamura ta
Ea-și flutură culorile,
Suflă, zvâcnește în vînt,
Cetate,
Naiadă neagră,
Din limpezime profundă,
Din umbră clocotitoare,
Din piatră cu spumă,
Îți e urzeala,
Luminosul balans
Al hamacului tău marin,
Mișcarea senină
A pașilor tăi de nisip,
Floarea aprinsă
A ochilor tăi.
Rio, Rio de Janeiro,
Uriașii
Ți-au presărat statuia
Cu vîrfuri de-ardei,
Ți-au zvârlit
În gură

Umeri, aripi călduțe de-ocean,
Tulburătoare
Promontorii
De fertilitate, ugere-acuatice,
1 In 1954 Rio de Janeiro era capitala Braziliei.
Pereți de granit
Buze de aur,
Și între pietrele sparte
Soarele-oceanic
Iluminând
Înstelatele spume.
O, frumusețe,
Cetate
Cu pielea fosforescentă,
Rodie
Cu carnea senină, zeiță
Tatuată cu ritmice
Valuri de-agată neagră,
Din statuia ta despuiată
Suie un iz de iasomie udă
Înădușită, un miros
Acru de plantație de cafea
Și fructărie,
Și-ncetul cu-ncetul de sub diadema-ți,
Dintre dubla minune
A sânilor tăi,
Între două bolți ale trupului tău
Apare dintele nefericirii,
Canceroasa excrescență
A mizeriei umane,
În podgorii leproase,
Ciorchinii nemiloși
Ai existențelor,
Licurici teribili,
Smaralde
Iscate
Din sânge,
Poporul tău se întinde
Până la granița codrilor
Și-i un zvon de durere,
Glasuri surde și pași,
Bejenii de-nfometăți,
Sângerânde picioare întunecate,
Poporul,
Dincolo de fluvii
În stufoasa
Amazonie]
Uitat,

În miazănoaptea
Cu măracini,
Uitat
Cu setea lui, pe plaiuri abrupte,
Uitat
În porturi, mușcat
De friguri,
Uitat
În poarta casei
Din caire-a fost izgonit,
Cerșindu-ți o privire,
Uitat.
Pe alte meleaguri, la alte neamuri, insule, națiuni, orașul de scaun
1 Teritoriul udat de fluviul Amazon și de afluenții săi (5.600.000 km²).
Încoronatul,
Era stup
Al trudei umane,
Galantar al mizeriei
Și al belșugului,
Rânză a-mpărăției
Cuhnie a palidei republici.
Tu ești orbitoarea
Vitrină
A unei nopți întunecoase,
Gâtlejul
Acoperit
De ape marine,
Și aurul
Unui trup
Părăsit;
Ești
Poarta
Halucinantă
A unei case goale,
Ești
Străvechiul păcat,
Salamandra
Crudă,
Neatinsă
În văpaia
Durerilor mari ale poporului tău,
Ești Sodoma,
Da,
Sodoma,
Scăpărătoare
Pe un fond sumbru
De verzi catifele;
Bântuită

P

De umbre confuze, de ape
Nețârmurite, tu dormi
În brațele
Primăverii
Necunoscute
A unei planete sălbatice,
Rio, Rio de Janeiro,
Câte lucruri
Am să-ți spun. Nume
Neuitate de mine,
Iubiri
Ce-și pârguiesc mireasma,
Întâlniri cu tine, când
Un val omenesc
Va prinde-n cununa ta
Omenia,
Când
Pe flamura ta de ape
Se vor aprinde
Stelele omului,
Nu ale mării,
Nu ale cerului,
Când în lumina
Nimbului tău,
Voi vedea
Pe negri, pe albi, pe fiii
Sângelui și ai pământului tău,
Ridicați
La rangul frumuseții tale,
Egali în lumina ta strălucitoare,
Stăpâni
Smeriți și plini de mândrie
Ai spațiului și-ai bucuriei
Atunci, Rio de Janeiro,
Când vei surâde
Câteodată,
Tuturor fiilor tăi,
Nu numai unora,
Cu surâsul tău, spumă
De naiadă oacheșă,
Atunci voi fi cântărețul tău,
Voi sosi cu lira-mi,
Ca să cânt în mireasma ta,
Voi dormi lângă brâu-ți
De platină,
În neasemuitu-ți
Nisip,

În răcoarea albastră a evantaiului tău
Pe care mi-l vei deschide în vis
Ca arăpile unui gigantic
Fluture-al mării.

O

DĂ SĂRĂCIEI

Când m-am născut,
Te-ai luat după mine
Și mă priveai,
Sărăcie

Printre șipcile putrede,
În iarna profundă.

Apoi

Tot ochii tăi erau cei
Ce mă priveau printre grinzi.

Noaptea,

Streșinile

Repetau

Numele și prenumele tale

Sau, câteodată,

Solnița spartă,

Cămașa ruptă,

Ghetele rânjite

Mi te-aminteau.

Stăteai acolo,

La pândă,

Cu dinții tăi viermănoși,

Cu ochii de mlaștină,

Cu limba ta leșioasă

Care taie

Haina și lemnul,

Oasele, sângele.

Stăteai acolo,

De când mă născusem,

Mă căutai,

Mă urmăreai

Pe unde mergeam.

Ond închiriai

O cămăruță la mahala

Te găseam șezând pe un scaun;

Mă așteptai;

Când, adolescent,

Într-un hotel mohorât,

Despățuream cearșaful de pat,

Nu întâlneam mireasma

Despuiatului trandafir,

Ci numai șuierul rece

Al gurii tale.

M-ai urmărit,
Sărăcie,
În cazărmi și l spitale,
În război și în pace.
Pe când zăceam, cineva
Bătu la ușă.
Nu era doctorul.
Intra iar sărăcia.
Te-am văzut scoțându-mi
Mobila-n stradă:
Oamenii o trânteau
Ca pe niște pietroaie.
Tu, cu o dragoste fioroasă,
Dintr-un maldăr de boarfe,
În mijlocul străzii și-al ploii,
Îți făceai
Un tron hârbuit
Și privind spre calici
Culegeai de pe jos,
Cea din urmă strachină-a mea,
Făcându-ți din ea diademă.
Acum, sărăcie,
Eu sunt urmăritorul.
Necruțătoare ai fost,
Necruțător sunt și eu.
Lângă fiecare sărac
Mă vei găsi cântând;
Sub fiecare
Cearșaf
De oribil spital
Vei afla cântecul meu.
Te urmăresc,
Sărăcie,
Te păzesc,
Te împresur,
Te țintesc,
Te-nchid,
Ghearele ți le retez,
Îți frâng
Dinții pe care-i mai ai.
Sunt pretutindeni:
Pe ocean cu pescarii,
În mină,
Oamenii
Când își șterg de pe frunte
Nădușeala cea neagră
Dau de poeziile mele.
În fiecă zi o-nsoțesc

Pe textil istă.

Măinile mi s-au albit

Împărțind pâinea în brutării.

Sărăcie,

Pe oriunde umbli, dai de cântecul meu care cântă, de viața mea care trăiește,
de sângele meu care luptă. Voi înfrânge ofilitele-ți flamuri oriunde le-ai înălța.

Alți poeți,

Odinioară,

Sfântă ți-au zis,

Au adorat mantia ta,

Cu fum s-au hrănit

Și-au dispărut.

Eu

Te desfid,

Cu versuri aspre te lovesc în față,

Te îmbarc, te izgonesc de la noi.

Eu, împreună cu alții,

Cu alții, mulți alții,

Te-om surghiuni

De pe pământ,

Într-o temniță de pe lună,

Ca de acolo, pătrunsă de frig,

Să privești,

Cu un singur ochi,

Pâinea și strugurii

Ce-or să acopere

Pământul de mâine.

Od

Ă VĂZDUHULUI

Umblând pe-o cale,

M-am întâlnit cu văzduhul,

L-am salutat și i-am spus

Cu respect:

„Mă bucur

Că măcar o dată

Îți părăsești transparența

Și putem sta la sfat”.

Neobositul

Se porni să danseze, să miște frunzele,

Cu râsetul său să scuture

Praful de pe tălpile mele,

Și înălțându-și toată

Albastra-i coroană,

Carcasa-i de sticlă,

Pleoapele lui de zefir,

Neclintit precum un catarg,

Rămase așa, ascultându-mă.

L-am sărutat hlamida

De crai al tăriei,
M-am învelit cu flamura lui
De mătase cerească
Și am rostit:
„Tovarăș sau maiestate,
Fir, corolă sau pasăre, cine ești, nu știu, dar un lucru te rog: nu te vinde. Apa
– ea-se vându. Și eu am văzut în deșert pe canale
Scurgându-se ultimii stropi, și mulțimea săracă, poporul, mergând însetat,
clătinându-se pe nisip. Am văzut lumina nopții dată cu porția, lumina cea
mare, în casa bogaților. Totul e auroră în noile grădini suspendate, totul e
întuneric în umbra teribilă a ulicioarei.

•. De-acolo noaptea

Vitregă, mașteră, se iscă
Fulgerându-și pumnalul din ochii-i de buhă, și un țipăt, o crimă, se ridică și
pier înghițite de umbră.

Nu, văzduhule,

Nu te lăsa vândut,

Nu lăsa să te-nchidă

Nici în țevi,

Nici în canale,

Nici să te strângă,

Nici să te facă pilule,

Nici să te bage-ntr-o sticlă,

Atenție!

Tu strigă-mă,

Când ai nevoie de mine.

Eu sunt poetul,

Fiu al săracilor, tată și unchi,

Văr, frate bun și cumnat

Al celor săraci, al tuturor celor

Din patria mea și din alte țări,

Al celor săraci care trăiesc lângă apă,

Și-al celor ce sus, pe-nălțimi,

Pe steiuri de munți verticali

Sfărâmă piatra

Încheie scânduri,

Cos veșminte,

Și taie lemnul,

Și matină lutul.

De aceea

Vreau ca ei să respire.

Tu ești singura lor avuție.

De aceea

Ești străveziu,

Ca ei să vadă

Ce va fi mâine.

De aceea,

Văzduhule,

Tu ești!,
Așa-i să te soarbă-n plămâni,
Nu te lăsa înlănțuit,
Nu te-ncrede-n nici unui
Din cei ce vin în mașină,
Să te cerceteze.
Dă-i naibii.
Râzi-ți de ei,
Smulge-le pălăria,
Nu accepta
Ce-ți propun.
Să mergem, alături,
Dănțuind pe-ntregul pământ,
Să scuturăm florile
Mărului,
Să intrăm pe ferestre,
Fluierând amândoi,
Fluierând
Melodii
De ieri și de mâine.
Veni-vă și ziua
Când elibera-vom
Lumina și apa,
Pământu! Și omul,
Și totul va fi
Pentru toți, așa cum ești tu.
De aceea, acum,
Atenție!
Și vino cu mine.
Avem mult
De dănțuit și de cântat.
Haide,
În largul mării,
Pe piscuri de munte,
Haide,
Acolo unde-nflorește
Primăvara cea nouă,
Și – pe-o pală de vânt
Și de cântec -
Să-mprăștiem pentru toți
Flori, și miresme, și fructe,
Și văzduhul
De mâine!”

Oda:

VINULUI

Vin de culoarea zilei,
Vin de culoarea nopții,
Vin cu picioare de purpură,

Ori sânge-al topazului,
Vin,
Fiu înstelat
Al pământului,
Vin, neted
Ca o spadă de aur,
Suav ca o catifea răvășită,
Vin spiralat,
Animat,
Drăgăstos,
Nețărnut,
Niciodată n-ai încăput într-o cupă,
Un cântec, un om;
Ești cor, ești ansamblu
Sau măcar un duet.
Uneori
Te hrănești
Cu muritoare
Aduceri-aminte;
Pe valul tău
Trecem din mormânt în mormânt
— Zidar de criptă-nghețată -
Și plângem
Lacrimi fugare,
Dar
Frumosu-ți veșm'nt
Primăvărat
Are multe chipuri.
Inima se-nalță spre ramuri,
Vântul leagănă ziua,
Nimic nu rămâne
În sufletul tău neclintit.
Vinul
Leagănă primăvara,
Face bucuria să crească
Precum un lujer;
Cad ziduri
Și stânci,
Se închid prăpăstii,
Cântul se naște:
„O, tu, ulcior de vin, în deșert
Cu cea care mi-e dragă.”
A spus străvechiul poet.
Pe talgerul dragostei
Depună-și chiupul de vin
Sărutarea-i.
Lată, dragostea mea,
Șoldul tău

E rotunjimea-mplinită
A potirului,
Pieptul tău e ciorchinele,
Părul tău i lumina alcoolului,
Struguri sunt sfârcurile tale,
Buricul tău o pecete neprihănită
Săpată-n pântecul tău de amforă,
Dragostea ta – o cascadă
De vin nesecată,
Lumina ce-n simțurile mele străbate,
E strălucirea terestră a vieții.
Dar tu, vin de viață,
Nu ești numai iubire,
Sărutare ce arde
Sau suflet aprins,
Ci și
Prietenie-a făpturilor, transparență,
Cor al disciplinei,
Bogăție de flori.
Mi-e dragă, pe masă.

— Când stăm la taifas -

Carafa strălucitoare
Cu vinu-nțelept.
Să-I bem,
Să ne amintim
Cu fiecă picătură de aur,
Cu fiecă potir de topaz,
Cu fiecă căuș de purpură,
Că mult s-a trudit toamna,
Până să umple ulcioarele;
Deprindă-se omul posomorât,
În timpul gravelor lui ocupații
Să-și aducă aminte
De pământ și-ndatoririle sale
Și să propage
Lauda roadelor.

NOI ODE ELEMENTARE (Nuevas odas elementales)

Ediția I a volumului Noi ode elementare a

Apărut în 1956, la Buenos Aires,

În editura Losada.

O

DA ARAUCAR! EI} ARAUCANE

Înaltă, deasupra pământului

Te sădiră

Aspră, frumoasă araucarie

A munților australi,

Turlă din Chile, cap

Al tărâmului verde,

Iernatică flamură,
Navă
Înmiresmată.
Totuși, acum,
Nu pentru că ești frumoasă
Te cânt,
Ci pentru ciorchinii seminției tale
Pentru rodul tău ferecat,
Pentru știuletele tău deschis.
A fost odată
Ca niciodată,
Când
Deasupra indienilor
Se deschise
Ca o floare sculptată în lemn,
Căușul imens
1 Conifer chilian, veșnic verde, atingând până la 50 M. Înălțime.
Al pumnului tău
Și lăsa
Pe pământul jilav
Să cadă
Știuleții:
Făină, pâine silvestră
A neîmblânzitului
Arauco '.
Veni războiul:
Războinici
Împlătoșați
Ai Castiliei,
Și caii lor
Cu coase
Electrizate,
Și-n fața lor,
Strigătul
Vitejilor
Goi,
Glasul focului, șiș
Din cremene cenușie,
Lăncii înnebunate
În codri,
Tobe,
Tobele
Sfinte,
Și în adâncul
Pădurii
Liniștea,
Moartea,
Războiul,

Retragerea.

Araucan, indian băştinaş din Chile.

6G

Atunci,

În cel din urmă

Bastion vegetal,

Lăncile

Pădurii

Risipite

În fugă,

Se adunară

Sub spinoasele

Araucarii.

Crucea,

Spada,

Foamea,

Decimau, decimau

Neamul pădurii.

Groază,

Groază de o potcoavă

Care izbeşte,

Tremur al frunzei,

Vânt,

Durere

Şi ploaie.

Deodată,

Sus, în văzduh,

Araucaria

Araucană

Se cutremură,

Se zguduiră

Vestitele ei

Rădăcini,

Spinii

Zburliţi

L

Ai puternicei

Flamuri

Fremătară

A luptă

Întunecoşi:

Mugea ca un talaz

Leonin

Tot frunzişul

Pădurii

Sălbatic;

Căzu atunci

Un şuvoi torenţial

De știuleți,
Imenșii ciocani
Se izbiră
De sol, de pietrele
Apărate în luptă,
Își risipiră grăunțele;
Cea din urmă îmbucătură
A țării.

Astfel își fauri din nou
Araucania 1
Lăncile ei de apă și aur;
Fremătară codrii
De suflul
Vitejiei
Reînviată,
Se azvârliră
Cetele, înainte,

1 Ținut din partea centrală a republicii Chile (situat între Anzi și Ocean),
locuit odinioară de indienii araucani.

Cu violență de rafală, și penele
Învăpăiate-ale căpeteniei piatră aprinsă, zburătoare săgeată tăiară calea
cotropitorului înzăuat.

Araucane,
Frunziș
Cu spinii de bronz,
Prinos de mulțumire
Îți aduse
Stirpea însângerată,
Prinos de mulțumiri
Îți aduse
Apărata țărână,
Prinos de mulțumiri
Ție, pâine a celor viteji,
Hrană

Ascunsă
În umeda auroră
A patriei:

Cunună verde,
Neprihănită,
Maică a spațiilor,
Candelă
A tărâmului rece,
Dă-mi

Tu
Astăzi
Întunecata-ți lumină,
Stufosul,
Împărătescu-adăpost

De deasupra
Rădăcinilor tale,
Lasă-mi în cântecul meu
Moștenirea
Și șuierul vântului
Care te-atinge,
Al bătrânului vânt
Vijelios
Din patria mea.
Celor viteji,
Pentru că spre-aceeași lumină
De frunze și auroră
De tufișuri și de nisip,
Eu mă îndrept cu steagurile mele,
La chemarea adâncă
A poporului meu!
Araucarie araiucană
Aici sunt, prezent!
Leapădă
În sufletul meu
Roadele tale,
Pentru ca-n cântecul meu
Să se înfrupte mulțimile
Din soiul tău aspru.
Pom hrănitor, întinde-mi
Veriga terestră care te leagă
De măruntaiele ude
Ale pământului,
Dăruiește-mi
Tăria, și chipul,
Și rădăcinile tale
Statornice
Care-nfruntă pizma,
Lăcomia cotropitorului
Și neobrăzarea.
Dă-mi armele tale
Și veghează
Peste inima mea,
Peste ai mei,
Peste umerii
O
DĂ COPILULUI CU IEPURELE
În lumina toamnei,
Pe drum,
Copilul
Ținea sus în mâinile sale,
Nu o floare,
Nu un felinar,

Ci un iepure mort.
Mașinile lunecau
Pe șoseaua-nghețată,
Fețele nu priveau
Pri i sticla geamurilor,
Nu priveau;
Erau
Ochi de fier,
Urechi
Dușmănoase,
Dinți ce, rapid
Fulgerau;
Ei lunecau
Spre mare și spre orașe;
Iar copilul
Cu iepurele,
Copilul toamnei,
Ursuz
Ca un spin,
Tare
Ca o pietricică,
Stătea acolo
Cu mâna ridicată
Spre norul de fum lăsat
De călători.
Nimeni
Nu se opri.
Mohorâte erau
Crestele-nalte;
Povârnișuri
De culoarea pumei];
Tăcere vânătă
Și dușmănoasă;
Ca doi tăciuni
De diamant
Negru
Erau ochii
Acelui copil cu iepurele lui,
Două vârfuri
De cuțit
Ascuțite,
Două cuțitașe negre
Erau ochii
Copilului,
Pierdut acolo-n pustietate,
Oferindu-și,
În toamna
Imensă a drumului,

Iepurele ucis.

1 Puma este un mamifer carnasier din America Latină, asemănător leului.

Ficatului

Modest,

Meticulos

Prieten,

Muncitor

Al adâncului.

Îngăduie să te-ating cu aripa

Cântului meu,

Cu suflul văzduhului,

Cu zvâcnirea odei.:

Ea se iscă

Din nevăzuta ta

Mașinărie,

Ea zborul și-l ia

Din moara ta

Ferecată, neobosită,

Gingașe

Măruntaie

Pline de vlagă

Pururi

Agere, misterioase.

În vreme ce,

Inima sună și cheamă

Partiturile mandolinelor,

Acolo-n adânc,

Tu filtrezi

Și distribui,

Separi

Și împărți,

Înmulțești

Și îngrași,

Te ridici

Și culegi

Firele și grăunțele

Vieții, supremele

Sucuri,

Esențele intime.

Organ

Submarin,

Măsurător

Al sângeului,

Tu ești

Numai mâini,

Numai ochi,

Masori și torni

Dintr-un șip în alt șip,

În tainica ta
Chilie
De alchimist.
Galben
Și roșu
E sistemul tău
Hidrografic,
Scafandru
Al celui mai primejdios
Adânc omenesc,
Ascuns acolo,
Mereu
În fabrica ta,
Veșnic
Tăcut.
Și orice
Simțământ
Sau imbold
În angrenajul tău a crescut,
A primit câțiva stropi
Din neconținută-ți lucrare;
Ai strecurat în dragoste
Foc sau melancolie;
O singură, mică
Celulă greșită
O singură fibră,
În alcătuirea ta, vătămată,
Și aviatorul se rătăcește-n tărie,
Tenorul se poticnește-ntr-un șuier,
Astronomul poate pierde-o planetă.
Ce tare strălucesc
Colo sus
Ochii ce vrăjesc,
Ai trandafirului,
Buzele
Garoafei
În auroră!
Și cum râde
Codana
În apele râului!
Dar dedesubt
E filtrul, balanța,
Delicata chimie-a ficatului,
Tainița
Subtilelor transformări:
Nimeni
Nu-l vede și nu-l cântă,
Dar

Atunci când îmbătrânește, sau tencuiala-i se strică, ochii trandafirului se-
ofilesc, îngălbenesc dințișorii garoafei, încetează cântul codanei în apele
râului.

Parte austeră
Sau totalitate
Din mine însumi
Străbun al inimii,
Moară de energie;
Te cânt
Și mă tem
Ca și cum mi-ai fi jude,
Măsură,
Fiere necruțătoare;
Și dacă nu mă pot dărui
Întrutotul, neprihănirii,
Dacă hrana fără măsură
Sau vinul cel vechi al patriei mele
Au încercat
Sănătatea să-mi zdruncine
Ori echilibrul poemelor mele -
De la tine,
Tainic monarh,
Împărțitor de miere și de veninuri,
Măsurător de săruri,
De la tine aștept eu dreptate!
Scumpă mi-e viața! Împlinește-mi ruga!
Lucrează!

Nu-mi opri cântecul!

Oda

FRUMOASEI MELE

Cu inimă pură, cu privire
Limpede,
Te slăvesc, frumusețe,
Stăvilind sângele meu,
Pentruca unduind, să țâșnească
Linia, conturu-ți,
Pentruca
Tu să-mi pogori în cântec
Ca-ntr-un târâm de păduri sau în spume
În mireasma pământului
Sau în muzica mării.
Frumoasa mea nudă,
La fel
Sunt picioarele tale-arcuite
De-o pală străveche
De vânt sau de zvonuri
Precum
Sunt urechile tale

Scoici mititele
Ale splendidei mări americane.
La fel sânii tăi
De împliniți, doldora
De lumina vieții
Sunt ca și
Pleoapele tale fremătătoare,
Ca de grâu ce acoperă ori dezvelesc tărâmurile-adânci ale ochilor tăi.
Linia ce desparte
Spatele tău
În pale tărâmurii
Se pierde și reapare
În două netede jumătăți
Ca de măr,
Și șerpuiește despărțindu-ți
Frumusețea
În două coloane
De aur aprins, de alabastru gingaș,
Pierzându-se, la picioarele tale,
Ca-n doua boabe de strugure
De unde iarăși se-aprinde și se înalță
Dublul copac al simetriei tale,
Foc înflorit, policandru deschis
Rod plin, ridicat
Deasupra legământului mării
Și al pământului.
Din ce substanță,
Cuart, agată sau grâu
A fost trupul tău plăsmuit și s-a-nălțat
Ca pâinea dospind
În dogoare,
Și-a-nvederat
Coline de-argint,
Văi dintr-o petală, dulceață
Adâncă de catifea,
Până ce-a rămas întipărită
Forma ta de femeie puternică, gingașă?
Nu-i numai lumina ce cade
Asupra pământului
Cea care-și întinde pe trupul tău
Zăpada-i molcomită,
Ci din tine iradiază lumina
Ca și cum toată ai arde
De-o nestinsă văpaie.
Înăuntru, sub pielea ta, palpită luna.
O
DĂ GRIULUI INDIENILOR
Depart

Născutu-m-am,
Foarte departe
De locul unde tu te-ai născut.
Depart
Născutu-m-am
Depart,
În umeda
Și roșia
Araucanie,
Și-n vara
Roșie
A copilăriei,
Pământul meu se mișca:
Un stei,
Un arbore spinos,
Un povârniș:
Era un indian,
Un indian ce venea călare.
Cutreieram coclaurii,
Treceam albia râurilor,
Râpe mâncate
Abrupte,
Lacuri
Aprinse, jos,
Sub diademul lor de zăpadă,
Pământul meu,
Verde și roșu,
Sonor și pur
Ca un clopot,
Pământ,
Pământ,
Copaci înfloriți,
Negrăită
Mireasmă
De rădăcini,
Atât de profundă
De parcă pământul
Ar fi un trandafir
Îmbătat de apă.
Acolo, mai sus era griul, griul indienilor, ultimul aur, nevolnic și zdrențuit al
sărmanei Araucanii. Am văzut venind căpeteniile lor cu chipul aspru, cu
mustățile rare,
Cu ponc'no T-urile lor ponosite
Și nu-mi surâdeau
Căci
Pentru ultimul rege
Sunt un străin.
Era

Treierișul.
Paie
Uscate
Zburau,
Duduia
Treierătoarea
Și sărmănele spice
Își scuturau
Cel din urmă aur,
Nevolnic,
Înfometat,
Pentru pâinea
Sărmanei Araucanii.
Indienele
Ghemuite jos, pe pământ,
Ca niște ulcioare
De lut,
Priveau
Din depărtări,
De dincolo de timp
Și de apă.
Uneori,
Pe aria
De grâu,
1 Poncho – veșmânt specific populației gauchești din America Latină. E un fel
de pătură de lână, cu o deschizătură prin care se vâra capul.
Un strigăt
Sau un hohot
De râs arzător
Cădeau
Ca niște pietre
În apă.
Sacii
Se umpleau
De grăunțe, deodată
Treierătoarea
Își oprea
Gâfâitul,
Și indienii
Așezându-se,
Păreau
Niște saci
De pământ;
Sacii de grâu
Erau fantome
Ale' străvechii Araucanii,
Martori
Muți și treji

Ai sărăciei;
Iar deasupra
Cerul,
Albastru, încremenit,
Și jos
Pământul sărman și ploios,
Grâul sărman
Și sacii;
Fantomele
Patriei mele.
Mi-amintesc acele pământuri,
Jefuite
De juzi
Și tâlhari;
Secerișul,
Indienii
În arșiță,
Cu tot mai puțin
Grâu și pământ
În fiecă vară,
Privind
Treierătoarea
Înfricoșătoare,
Grăunțele
Scuturate,
Acolo sus,
Pe pământul meu
Dintre munți,
Și jos
Feudalii
Cu avocații și poliția lor,
Ucigându-i
Cu hârtoage,
Gătuindu-i
Cu sentințe, cu predici,
Cu popi ce-i mângâiau
Promițându-le-n cer
Ogoare mai bune
De grâu.
Acel verde și roșu tărâm, arbori, zăpadă,
Pământul acela
Cu crengi de alun
Ca niște brațe de stea,
Leagăn mi-a fost,
Rațiune de-a fi,
Locul de baștină
Și acum
Îi întreb:

Cui să dau grâul,
Cui să las
Aurul,
Al cui e
Pământul?
Araucani,
Părinți
Ai națiunii,
Prietenii vrăjmași
Ai spaniolului Ercilla]:
Alt
Poet
Vine
Cântând:
El nu mai cântă
Războiul,
Ci grâul,
El nu mai cântă sângele,
Ci pâinea din urmă
A fraților săi,
Secerișul din urmă
Al sărmanului său popor.
Alt poet
Vine
Acum
Să apere
Spicul,
Se urcă pe povârnișuri
Spinoase,
Străbate lacuri
Cuibărite sub focul
Vulcanilor vechi,
Și se aşază
Între sacii
Tăcuți,
Așteptând
Soarele luptei,
Cerând în cântecul său
Dreptate,
Cerând o patrie
Pentru frații indieni,
Recucerind
Grâul
Indienilor.

' Alonso de Ercilla y Zumga (1533-1594), scriitor spaniol care a participat la numeroase bătălii din Chile. Întors în Spania a scris și a tipărit faimosul poem Araucana.

O

DĂ LUI JEAN-ARTHUR RIMBAUD

Acum,
În acest octombrie
Ai fi-mplinit
O sută de ani,
Prietenul meu dureros.
Mă lași
Să-ți vorbesc?
Sunt singur,
La fereastra mea
Pacificul își rostogolește
Întunecatului lui vuiet etern.
E noapte.
Lemnele-arzând aruncă
Deasupra ovalului tău
Din vechea fotografie
O rază fugară:
Ești un copil,
Cu şuvițe de păr răvășite,
Cu ochi pe jumătate închiși,
Cu gura amară.
Lartă-mă
Că-ți vorbesc
Despre mine, despre ceea ce cred
C-ai fi tu acum
Îți vorbesc de apă marină
Și de lemne ce ard,
De lucruri simple
Și de fapte obișnuite.
Te-au torturat,
Ți-au zvârlit sufletu-n foc,
Te-au întemnițat
Între zidurile Europei
Și tu loveai
Frenetic
În porți.
Și când
Ai putut, în sfârșit,
Să pleci,
Ai plecat rănit,
Rănit, mut
Și ucis.
Perfect. Unii poeți
Au lăsat
Un corb, o lebădă,
O salcie,
O petală pe liră,
În urma lor;

Tu ai lăsat o singuratică
Fantomă
Care blestemă,
Scuipă;
Rătăcești
Și acum
Fără țel,
Fără domiciliu fix,
Fără număr la casă,
Pe drumurile Europei,
Te-napoiezi la Marsilia
Cu nisip african,
Pe încălțări,
Iute
Ca un fior,
Setos,
Însângerat,
Cu buzunarele rupte,
Sfidător,
Nefericit.
Nu e adevărat
Că ai furat focul,
Că alergai mânat
De furie divină
Și de pietrele
Ultraviolete
Ale infernului.
Nu-i așa.
Nu pot să cred.
Ți-au refuzat
O viață curată, căminul
Și lemnele,
Te-au izgonit,
Ți-au închis ușile,
Și atunci tu,
Arhanghel mânios
Ai zburat
Spre așezări
Depărtate,
Voiai,
Nădușind, sângerând
Să strângi
Para cu para,
Aurul necesar
Pentru simplul cămin,
Pentru cheia lui,
Pentru soția cea calmă,
Și pentru fiu,

Pentru jilt,
Pentru pâine și pentru bere.
Pe vremea ta,
Deasupra pânzelor de păianjen,
Mare
Ca o umbrelă
Amurgul se întindea,
Și lămpile de gaz
Cliqueau
Somnoroase.
Ai trecut prin Comună,
Roșu copil,
Și flăcări țâșniră din stihul tău,
Care încă se-nalță lovind
Zidul la care s-au făcut execuții.
Cu ochi
De pumnal
Ai sfâșiat
Umbra
Putregăită,
Războiul, crucea
Rătăcitoare-a Europei.
De aceea, azi
La o sută de ani
Depărtare,
Te chem
La simplul adevăr
Neatins de furtunoasa ta frunte,
Te chem în America,
La fluviile noastre,
La aburul lunii,
Deasupra pleșuvilor munți,
La eliberarea
Celor care trudesc,
În patria vastă
A tuturor neamurilor,
La Volga
Cea electrizată,
Volga ciorchinelor și a spicelor,
La tot ceea ce omul
A cucerit fără taine,
Cu putere
Și sânge,
Mână lângă mână,
Cu milioane
De mâini.
Pe tine, Rimbaud,
Te-au înnebunit,

Te-au condamnat,
Te-au aruncat
În infern.
Ai dezertat de lângă
Crezul în mugure. Ai descoperit
Focul
Și i-ai îngropat flacăra;
Și-n singurătatea pustie pedeapsa ți-ai ispășit-o. Acum e mai simplu, suntem
state, suntem popoare ce cheazășuim înflorirea poemului, împărțirea pâinii,
avuția celor uitați. Acum n-ai mai fi singur.

O
DĂ MIROSULUI DE LEMNE

Târziu, cu stelele
Deschise afară, în frig,
Am deschis ușa.
Marea
Galopa
În adâncul nopții.
Ca o mână,
Din casa întunecată,
M-a-ntâmpinat
Mireasma cea tare
De lemne tăiate.
Învederată era mireasma
Ca și cum
Copacul
Ar fi trăit.
Ca și cum încă mai palpita.
Învederată
Ca un veșmânt.
Învederată
Ca o ramură ruptă.
Am intrat
Înăuntru
În casă,
Urmărit
De acea parfumată
Întunecime.
Afară
Sfârcurile cerului scânteiau
Ca niște pietre magnetice
Și mirosul de lemne
Îmi atingea inima
Ca niște degete,
Ca iasomia,
Ca unele-aduceri-aminte.
Nu era mirosul ascuțit
Al pinilor,

Nu,
Nu era
Sfâșierea din coaja
Eucaliptului,
Nu erau nici miresmele verzi
Ale viței de vie,
Ci ceva mai tainic,
Căci acea mireasmă
O singură dată,
O singură dată există,
Și – din tot ce-am văzut pe lume -
Acolo, în propria-mi casă,
Noaptea, în preajma mării iernatice
Acolo mă aștepta
Mirosul celui mai profund
Trandafir,
Inima tăiată-a pământului
Ceva
Ce m-a potopit ca un val
Din vremuri
Desprins,
Și-n mine însumi s-a risipit
Atunci când am deschis larg ușa,
În nopte.
O
DĂ MIINI LOR EI
Eu, într-o piață,
Ori într-o mare de mâini,
Pe ale tale le-aș recunoaște,
Ca pe două păsări albe,
Deosebite
De toate păsările:
Zboară-ntre mâini
Rătăcitoare,
Navighează-n văzduh,
Străvezii
Dar
Se întorc
Alături de tine,
Alături de mine,
Se strâng, somnoroase, la sânul meu.
Diafane sunt, goale,
Subțiri,
Strălucitoare
Ca un cleștar
Și fâlfâie
Ca evantaietele-n aer,
Ca penele cerului.

Cu pâinea și cu apa se-aseamănă,
Cu grâul, cu selenare tărâmurii,
Cu profilul migdalei, cu sălbaticul pește zvâcnind argintiu, pe fâgașul
izvoarelor.

LUI PAUL ROBESON

Mâinile tale se mișcă încoace și-ncolo
Lucrând.

— Sună, de undeva, de departe
Furculițele-atinse de ele -
Fac foc și-apoi clipocesc
În apa
Cea neagră a bucătăriei,
Ciugulesc la mașina de scris,
Descâlcind bălăriile mazăgălelilor mele,
Bat cuie-n pereți,
Spală rufe
Și iar redevin albe, neprihănite.
Nu-n van a fost scris
Aici pe pământ
Ca această minune să doarmă și să zboare
Deasupra inimii mele.
Înainte
El încă nu exista.
Dar glasul lui era acolo, în așteptare.
Lumina
Se despărți de-ntuneric,
Ziua
De noapte,
Pământul
De apele primordiale.
Iar glasul lui Paul Robeson se despărți de tăcere.
Beznele râvneau
Să rămână. Iar dedesubt
Creșteau rădăcinile.
Luptau
Să cunoască lumina
Plantele oarbe,
Soarele tremura, apa era o gură fără glas,
Viețuitoarele
Se transformau:
Încet,
Încet,
Se adaptau vântului,
Ploilor.
Glas al omului, tu ai fost de pe atunci cântecul pământului care rodește,
fluviul, mișcarea naturii.
Își slobozi cascada
Vuietul neistovit

Asupra inimii tale, ca un torent
Ce-ar cădea pe un stei,
Și steiu-ar cânta
Cu buzele
Tuturor celor ce tac,
Până ce totul și toți
Prin glasul tău
Și-au ridicat
Către lumină sângele lor,
Și cerul, pământul, focul, și umbra, și apa,
Prin cântecul tău s-au înălțat.

Dar, mai apoi,

. T

Lumea

Iarăși s-a-ntunecat.

Teroare, război,

Și dureri

Stinseră

Flacăra verde,

Focul

Trandafirului

Și peste orașe

Căzu

Groznică

Pulbere,

Cenușa

Celor uciși.

Mergeau

Către cuptoare,

Rași,

Cu număr pe frunte,

Bărbații, femeile,

Bătrânii, copiii,

Adunați

Din Polonia, din Ucraina,

Din Amsterdam ori din Praga.

Și iarăși

Fură

Triste

Orașele

Și tăcerea

Imensă,

Grea

Ca piatra mormântului

I

Pe o inima vie, ca o mână moartă pe buzele unui copil.

Atunci

Tu, Paul Robeson,

Tu ai cântat.
Și încă o dată
S-a auzit pe pământ
Puternicul
Glas
Al apei
Deasupra flăcărilor
Solemnul, lentul, asprul, curatul
Glas al pământului,
Amintindu-ne că încă
Mai suntem oameni,
Că-mpărtășim
Nădejdea și jalea.
Glasul tău
Ne despărți de nelegiuire
Și încă o dată
Despică
Lumina de întuneric.
Asupra Hiroșimei
Căzu apoi
Întreaga,
Întreaga tăcere.
Nimic
Nu rămase:
Nici o pasăre
Rătăcită pe un schelet
De fereastră,
Nici o mamă
Cu un copil care plânge,
Nici ecoul
Unei uzine,
Nici glasul
Unei viori
Ce agonizează.
Nimic.
Din cer
Căzu întreaga tăcere
A morții.
Și atunci,
Încă
O dată,
Părinte,
Frate,
Glas
Al omului
În sonora lui
Înviere,
În profunzimea,

În nădejdea lui,
Tu, Paul,
Iar ai cântat.
Încă o daltă
Inima ta fluvială
A fost mai puternică,
A fost mai vastă decât tăcerea.
Meschin
Aș fi,
De te-aș încorona
Ca rege al glasului
Negrilor,
Mare doar printre ai tăi,
În frumoasa ta
Seminție
De muzică și de fildeș,
Ca și cum ai cânta
Doar pentru
Întunecații copii,
Încătușați de stăpânii cei cruzi.
Nu,
Paul Robeson,
Tu
Cântai,
Alături
De Lincoln,
Acoperind
Cerul cu sfântul tău glas,
Nu doar
Pentru negri,
Pentru negrii sărmani,
Ci pentru toți albi
Sărmani, pentru
Indienii sărmani, pentru toate popoarele.
Tu,
Paul
Robeson,
Nu ai tăcut,
Când lui Pedro
Sau lui Juan
Le-au aruncat
Mobila-n stradă,
În ploaie,
Sau când
Milenarii călăi
Dădură focului pradă
Inima
Celor care ardeau,

Aşa cum arde grâul
În patria mea,
În pământuri vulcanice;
Niciodată
N-ai părăsit
Cântecul tău; omul
Cădea, iar tu
Îl ridicai;
Uneori erai
Un fluviu
Subpământean,
Ceva
Ce abia
Întreţinea lumina
În întuneric,
Ultima
Spadă
A cinstei
Care murea,
Rănita
Rază din urmă,
Vuietul neistovit.
Omeneasca pâine,
Cinstea,
Lupta,
Speranţa,
Tu,
Paul
Robeson,
Le aperi.
Lumina omului,
Fiu al soarelui,
Al soarelui
Nostru,
Al soarelui
Periferiei
Americane
Şi al zăpezilor
Roşii
Din Anzi:
Tu
Lumina noastră
O ocroteşti.
Cântă,
Tovarăşe,
Cântă,
Frate-al pământului,
Cântă, bunule părinte al focului, cântă

Pentru noi toți, pentru cei ce-și duc traiul cu pescuitul, pentru cei ce bat cuie
cu vechi ciocane, pentru cei ce torc fii crud de mătase,
Pentru cei ce frământă carnea hârtiei și-o tipăresc, ' pentru toți acei
Ce de-abia pot închide ochii în temnițe, deșteptați în mijlocul nopții,
desfigurate fapte omenești, între două torturi; pentru cei ce se luptă cu
minereul de cupru, în singurătatea pleșuvă
A munților Anzi, la patru mii de metri-nălțime.
Cântă,
Prietene,
Nu te opri
Din cântecul tău:
Tu ai înfrânt
Liniștea
Fluviilor
Ce nu aveau glas
Căci purtau
Valuri de sânge;
Glasul tău
Pentru ele vorbește
Și cântă,
Glasul tău
Adună mulțimi
Ce nu se cunoșteau între ele.
Acum,
Depart, e
În Uralii magnetici
Și în pierduta
Zăpadă
Din Patagonia,
Tu,
Cu cântecul tău
Străbați
Întunericul
Și depărtarea,
Efluvii
De mări și pustietăți,
Iar fochistul cel tânăr,
Vânătorul pribeag,
Păstorul ce s-a trezit
Singur lângă ghitară,
Te-ascultă.
În pierduta lui temniță, din Venezuela,
Și Jesus Fana],
Cel nobil și luminos,
A auzit vuietul senin
Al cântului tău.
Prin cântecul tău
Lumea află că marea există,

Că marea cântă.
Află că marea e liberă,
Largă și înflorită,
Și astfel, frate, îți e și glasul.
Al nostru e soarele. Al nostru va fi pământul. Turn al oceanului, tu mereu vei cânta.
Luptător venezolan pentru libertate.
V
Oda pescărușului
Pescărușului
Deasupra
Pinilor
Coastei,
Pe aripa vântului
Silaba
Șuierătoare a odei mele.
Plutește
Barcă strălucitoare,
Flamură înaripată,
În stihul meu,
Trup de argint,
Suie
Stema ta, de-a curmezișul,
Pe cămașa
Firmamentului rece,
O, zburătoare
Gingașă,
Serenadă a zborului,
Săgeată de nea, corabie
Pașnică-n străvezia furtună,
Tu îți înalți echilibrul
În vreme ce
Vântul cel răgușit mătură '
Pajiștea cerului.
După lungă-ți călătorie
Tu, magnolie cu pene,
Triunghi susținut
De văzduh în înalturi,
Te întorci cu încetul
La forma ta,
Încheindu-ți
Veșmântul de-argint,
Dând netedului tău giuvaer linie ovală,
Redevenind
Bumbul cel alb al zborului,
Grăunte
Rotund,
Ou al frumuseții.

Alt poet
Aici
Ar sfârși
Biruitoarea sa odă.
Eu nu pot
Să-mi îngădui
Numai
Luxul alb
Al spumei, fără folos.
Pescărușule,
Iartă-mă,
Sunt
Poet
Realist,
Fotograf al înaltului,
Tu mănânci,
Mănânci,
Mănânci,
Nu există
Ceva să nu devorezi,
Deasupra apei din port,
Tu latră
Ca un dulău al săracului,
Alergi
După ultima
Fărâma din mațul
De pește;
Ciugulești
De la frații tăi albi,
Îi jefuiești
De biata lor pradă,
Nenorocita grămadă
De gunoaie marine;
Pândești
Pătlăgelele roșii
Căzute,
Resturile
Aruncate în port.
Dar
Toate
Le transformi
În aripă neprihănită,
În albă geometrie,
În linia statică a zborului tău.
De aceea
Ancoră de nea
Zburătoare,
Te slăvesc întreagă:

Cu nesuferita ta lăcomie,
Cu țișătul tău în ploaie
Saiu cu popasul tău
De fulg desprins
Din viforniță
Cu pacea sau cu zborul tău;
Ție-ți închin,
Pescărușule,
Cuvântul meu pământesc,
Greoaie încercare de zbor,
Cu nădejdea că vei lăsa ceva •.
Din înaripatele tale semințe, în oda aceasta.

I

TRANDAFIRULUI

Trandafirului,
Acest trandafir,
Acestei flori unice,
Semețe, deschise,
Învoalte,
Profunzimii ei catifelate,
Sânului ei pârguit și roșu.
Credeau,
Da,
Se credea
C-am renunțat la tine
Că nu te mai cânt,
Că nu ești al meu, trandafirule,
Ci al altuia,
Că eu umblu prin lume
Și nu te privesc,
Preocupat
Numai
De om
Și de conflictele lui.
Nu acesta e adevărul.
Eu te iubesc,
Trandafirule.
Adolescent,
Preferam spicele,
Rodiile,
Preferam asprele flori
Ale pustiului, crinii
Sălbatici.
Nesocoteam
Mândra ta plenitudine
— Eleganță numind-o -
Fragedul satin al pieptarului tău,
Trufia nepăsătoare

A amurgului tău,
Când lași o petală să cadă
Și continui să arzi
În toate celelalte,
Până ce toată comoara s-a risipit
Îmi aparții,
Trandafirule,
Ca tot ce există pe lume,
Și cum ar putea
Poetul
Să-nchidă ochii
În fața
Aprinsului tău pocai,
Să-și ferece inima
Nepăsător la parfumul tău.
Puternic ești, trandafirule:
Am văzut
Zăpada căzând în grădina mea &
De ger,
Viața încremeni,
Ramuri se frânsesă,
În arborii-nalți,
Numai
Tu dăinuiai
Tufă de trandafir
Dârză, goală,
Acolo, în frig,
Asemeni pământului,
Soră cu lutul și cu plugarul,
Cu promoroaca,
Iar mai târziu,
Când sosi sorocul
Ea zămisli
Un trandafir,
O flacăra-naltă.
Trandafirule,
Harnică floare,
Prin truda ta
Plăsmuiești parfumul
Și explozia ta purpurie sau albă;
Toată iarna
Scormonești în pământ,
Dezgropi minerale,
Minerești,
Scoți foc
Din străfunduri
Și apoi
Te deschizi

Splendoare-a luminii, buză a focului.
Candelă a frumuseții.

Mie

Îmi aparții,

Mie și tuturor,

Deși

De abia avem timp

Să te privim,

Și viață ca să păzim

Flacăra ta.

Al nostru ești,

Trandafirule,

Vii din vremi mistuite

Și-naintezi,

Ieși din grădini,

Către viitor.

Pe drumul omului

Mergi,

Neînfrântă, victorioasă floare,

Mugure mic

Al unei flamuri.

Sub steagul tău

Gingaș și rezistent

Și-nmiresmat,

Împovăratul pământ, moartea învinse

Și flacăra ta deveni biruință.

A TREIA CARTE A ODELOR

(TERCER LIBRO DE LAS ODAS)

Ediția I a volumului A treia carte a odelor a apărut în 1957, la Buenos Aires,
în editura Losada.

ODĂ UNUI ALBATROS CĂLĂTOR

Un mare albatros

Sur

A murit în ziua aceea.

Aici a căzut,

În nisipuri

Jilave.

În această lună

Opacă, în această zi de argintie toamnă ploioasă asemeni unui năvod cu pești
răcoroși și apă de mare.

Aici a căzut în agonie majestuoasa pasăre.

Era

În moarte

Ca o cruce neagră.

De la un vârf de aripă la altul

Trei metri, penajul,

Și capul încovoiat

Ca o cârjă,

Și ochii ciclonici,
Închiși.
Din Noua Zeelandă a străbătut tot oceanul ca să vină să moară în Chile.
De ce? De ce? Ce sare,
Ce vânt, ce talaz
Căuta el pe mare?
Ce i-a stârnit în sus forța,
Contra întregului
Spațiu?
De ce și-a încercat puterea
În cele mai aspre
Singurătăți?
Sau, poate,
Trandafirul magnetic
Al unei stele
A fost ținta lui?
Nimeni
Nu va putea să știe, nici să o spună.
Pe această largă cărare nu are oceanul nici urmă de insulă,
I
Și albatrosul rătăcitor
N-a întâlnit,
În interplanetara curbă N
A zborului său victorios,
Nimic altceva decât zile,
Noapte, apă,
Spațiu,
Singurătăți.
El, cu aripile lui, era
Energia,
Direcția, ochii
Ce învinseseră
Soare și umbră:
Pasăre
Lunecătoare pe cer
Spre
Cel mai îndepărtat
Și necunoscut
Tărâm.
Pasăre desfășurată, neclintită
Păreai
De la un continent la altul
Zburând,
Deasupra pierdutelor mări,
Un singur
Tremur de-ăripă,
O ageră
Bătaie de clopot și pană:

Ușor, imperceptibil schimbai direcția
În majestuosul tău zbor și-ți urmași calea, triumfător și nestrămutat prin
pustiul necruțător. Frumos erai în rotirile tale lente dintre văzduh și talaz,
când ți-afundai vârful aripilor tale-n ocean, sau când te lăsași în mijlocul K.
Întinderii nețârmurite
Cu aripile ferecate ca un sipet
Cu tainice bijuterii,
Legănat
De spumele
Solitare
Asemenea
Unei mute prorociri
În cadențele psalmilor!
Artă-mă, pasăre albatros,
I-am spus în tăcere,
Când l-am văzut zăcând
Înțepenit
În nisip, după
Imensa
Călătorie.
Nimeni, viteazule,
N-o să-ți ridice.
— I-am spus -
Pe pământ,
Undeva, într-o piață,
Măreața statuie.
Nimeni.
Va sta acolo
În mijlocul
Triștilor,
Oficialilor lauri,
Un bărbat mustăcios
Cu redingotă ori sabie,
Cel ce-a ucis
În război
Pe! Țărancă,
Cel ce c-un singur
Obuz sângeros
A făcut praf
O școală
De fete,
Cel ce-a luat cu japca
Pământul
Indienilor,
Cel ce-a vânat
Porumbeii
Și-a nimicit
Negrele lebede.

Da,
Nu aştepta
— I-am spus
Regelui vântului,
Păsării mărilor -
Nu aştepta
Un mormânt
Ridicat în slava
Vitejiei tale.
Şi-n vreme ce
Gravi cetăţeni
Strânşi în jurul leşului tău
Îţi smulgeau câte-o pană,
Adică o petală, sau un mesaj
Năvalnic,
Eu mă-ndepărtai
Pentru ca cel puţin
Amintirea ta
— Fără piatră, fără statuie -

Să zboare-n aceste versuri,
Pentru ultima dată,
Împotrivindu-se depărtărilor,
Şi zborul tău să rămână astfel
În preajma oceanului.
O, necunoscut căpitan, eşuat în patria mea, fie ca mândrele tale aripi să
zboare mereu peste ultimul val, peste-al morţii talaz.

LĂMÂIEI
Din florile de lămâi
Desprinse
De-o selenară lumină,
Din mireasma iubirii,
Bezmetică,
Topită-n miresme,
S-a iscat
Auriul lămâiului,
De sub coroana-i boltită,
Coborâră lămâile, jos pe pământ.
Gingaşa marfă!
Porturi se înţesară
Şi pieţe,
Cu lumină, cu aur
Silvestru,
Şi noi tăiarăm
În două
Miracolul;
Acid îngheţat
Ce curge
Din emisferele

Unui astru.
Sukul cel mai adânc
Al naturii,
Intransmisibil și viu,
Ireductibil,
Se născu din prospețimea
Lămâiei
Din înmiresmata sa casă,
Din acida, tainica ei simetrie.
Sculptară cuțitele în lămâie
O catedrală
Micuță,
Tăinuită absidă
Deschise spre ziuă vitraliile sale acide,
Și-n picături
Alunecară topaze,
Altare,
Proaspătă arhitectură.
Astfel, când mână-ți
Așază
Pe farfurie
Emisfera lămâiei,
Tăiate în două,
Un univers de aur,
O cupă galbenă
Cu minuni
Revarsă;
Un sfârc înmiresmat
Din pieptul pământului,
O rază de lumină, preschimbată-n fruct,
Minuscul foc al unei planete.
Oda lingurii
Lingură,
Căuș
În mâna
Străveche a omului,
Forma ta
De metal sau de lemn
Încă
Mai poartă
Tiparul
Palmelor primitive,
În care
Apa
Deșerta
Prospețime,
Iar sălbaticul
Sânge -

Zvâcnet
De foc și de vânat.
Lingură mititică în mâna copilului, tu duci către gura lui cel mai vechi sărut
tăcutele urme
Ale celor dintâi ape care cântară
Pe buze-nvelite apoi
De nisipuri.
Omul
Alipi
De căușul desprins
Din palmele sale
Un braț născocit
De lemn
Și astfel
Lingura
S-a ivit
Pe lume,
Mereu
Mai desăvârșită,
Obișnuindu-se
Să treacă
De la farfurie la buze trandafirii
Sau să zboare
De la zeama săracă
La gura uitată-a flămândului.
Da,
Lingură,
Te-ai cățarat
Cu omul
Pe munți,
Ai coborât pe fluvii,
Te-ai răspândit prin
Nave și în orașe,
În cuhnii și în palate,
Dar
Cel mai greu drum
Al vieții tale
E spre blidul săracului
Și spre gura lui.
De aceea
Vremurile ce vor veni
Și pe care
Cântând și luptând
Le-nvederăm
Vor fi o-nălțare
De străchini imense de supă,
O panoplie pură
De linguri,

Într-o lume
Ce nu va mai ști de foame,
Luminând toate ungherele,
Toate farfuriile puse pe masă,
Flori fericite,
Abur oceanic de supă
Și fluxul fără de margini al lingurilor.
ODA MIGRAȚIEI PĂSĂRILOR
Pe orizontul
Oceanului
Spre Marele Nord
Un
Râu
Revărsat
Asupra cerului:
Sunt păsări,
De la Miazăzi, dinspre ghețari,
Care vin de la ostroave,
De la zăpadă:
Șoimii antarctici,
Cormoranii-n haine
Cernite,
Pescărușii australi ai surghiunului.
Astfel spre
Rocile Peru-Iui,
Galbene, spre r
Aprinsele ape
Ale Californiei de Sud
Zboară
Torrentul fără oprire,
Al păsărilor.
Unul se iscă, un
Punct
Pierdut
În spărtura de ceață:
În urmă-i cohorte
Tăcute, puzderii
De pene,
Triunghiul tremurător
Ce aleargă
Deasupra
Oceanului rece,
Vadul
Sacru
Care palpită,
Săgeata
Migratoarei
Corăbii.

Leșuri de păsări marine
Căzură-n nisip,
Mici
Grămezi
Negre
Ferecate
De cafeniile aripi
Ca niște sicrie
Făurite
În cer.
Și lângă
Falangele
Înțepenite
Deasupra
Zadarnicului
Nisip;
Marea,
Marea ce-și mână-nainte vuietul alb și verde-al talazurilor, furtunoasa
veșnicie a cerului.
Odă la nașterea unui cerb
Trec
Păsările, asemenea
Dragostei,
În căutare de foc
Zburând
Dinspre pustiuri
Către lumină și germinații,
Unite
În zborul vieții.
Deasupra
Orizontului și spumelor coastei
Ele, ce trec dintr-o planetă
În altă planetă
Umplu
Oceanul,
Cu tăcerea aripilor lor.
Se culcă cerboaica
În spatele
Împrejmuirii de sârmă.
Ochii ei erau
Două migdale întunecate.
Cerbul cel mare veghea
Și la amiază
Coroana-i de coarne
Scânteie
Ca un altar aprins.
Sânge și apă, o pungă umflată, zvâcnind, și-năuntru, un nou cerb, inform,
dezarmat.

Acolo stătea, în fesele lui
Tulburi,
Pe pășunea pătată.
Cerboaica-I lingea
Cu limba ei de argint.
Nu se putea clinti
Dar
Din acea încâlcită,
Aburindă grămadă
Murdară, udă, inertă,
El și-a iscat
Alcătuirea,
Botișoru-ascuțit
Al stirpei
Regești,
Ochii cei mai ovali
De pe pământ,
Delicatele
Lui picioare,
Săgeți
Ale codrului.
Cerboaica-I lingea,
Fără-ncetare, îl curăța
De-ntuneric și, neprihănit,
Îl aducea vieții prinos.
Astfel, el se-nalța,
Fragil, dar desăvârșit,
Și-ncepu să se miște,
Să aibă o țintă și să existe,
Să descopere apele muntelui.
Privi universul strălucitor.
Deasupra căpșorului său
Cerul era
Asemenea unui strugure
Străveziu;
Și el se-alipi de ugerul cerboaicei,
Fremătând de parc-ar fi fost scuturat
De cutremure cerești de lumină.
ODA PANTERE! NEGRE
Acum treizeci și unu de ani,
N-o pot uita,
La Singapore, ploaia
Fierbinte ca sângele
Cădea
Peste
Vechile ziduri albe,
Coșcovite
De umezeala care-a depus

Leproase săruturi pe ele.
Mulțimea oacheșă
Strălucea
Deodată, într-o străfulgerare
De dinți,
De ochi,
Și soarele de oțel -
Era ca o lance necruțătoare.
Plutea, pe străzile inundate,
Betelul 1; nucile roșii
Se ridicau
Pe paturi de frunze
Înmiresmate
Și Dorian – fructul -
Putrezea în zădufu-adormit.
' Plantă orientală din familia piperului, ale cărei frunze, pe care indigenii
obișnuiesc să le mestece, colorează buzele în roșu violent.
Deodată m-am pomenit
În fața unei priviri.
Venea dintr-o cușcă,
Din mijlocul străzii.
Două cercuri de gheață,
Doi magneti,
Două dușmănoase curenți electrice,
Doi ochi
Care pătrunseră într-ai mei,
Țintuindu-mă
În pământ,
Lângă zidul lepros.
Și i-am văzut
Trupul ce unduia
Și era
Umbră catifelată,
Puritate elastică,
Noapte neprihănită.
Împrăștiată
Sub pielea-i neagră,
Irizând-o ușure,
Nu știu bine
Ce scapără
Când ea își răsucea
Făptura-i subțire:
Romburi erau – de topaz
Sau hexagoane de aur.
Gânditoare
Și palpitând
Pantera
Era

O crăiasă
Sălbatică
În cușca
Din mijlocul
Jalnicei străzi.
Despre pădurea de unde fusese smulsă
Prin viclenie,
Despre întinderile ce i-au fost furate,
Despre izul dulce-acrișor
De făpturi omenеști
Și prăfuite cocioabe,
Ea glăsua
Numai cu ochii ei minerali,
Strigându-și disprețul
Și-aprinsa mânia.
Ochii-i erau
Două pecеți
De nepătruns,
Ferecând
Pentru vecie
O poartă sălbatică.
Unduia
Încolo și-ncoace,
Asemenea focului, asemenea fumului;
Când închise ochii
Se făcu nevăzută, noapte nețărмurită.
ODA PRUNEI
Spre coamele munților
Drumurile
Bătrâne
Înaintau,
Străjuite de pruni,
Și prin
Splendoarea
Frunzișului
Verde-vânăта
Puzderie-a roadelor
Își sticlea
Agatele ei ovale,
Codițele ei
În creștere.
Pe pământ
Băltoacele
Oglindeau
Intensitatea
Violentă
A cerului:
Văzduhul

Era
O floare
Imensă, deschisă.
Eu, micul
Poet

— Cu ochii. Dintâi

Ai vieții -
Mergeam
Călare,
Legănându-mă
Pe sub catargele
Prunilor.
Astfel puteam în copilărie să simt
Într-o ramură, într-o crenguță, mireasma lumii, garoafa ei cristalină.
De atunci,
Pământul, zăpada și soarele,
Ropotul
Ploilor, în octombrie,
De-a lungul drumului,
Totul,
Apa, lumina,
Pământul golaș
Îmi lăsară
În amintire
Iz
Și transparență
De prună.
Viața
Închegă într-o cupă ovală
Lumina ei, umbra ei și răcoarea.
O, sărutare
A prunei,
Pe gură,
Dinți
Și buze
Pline
De ambra înmiresmată,
De lumina
Lichidă a prunei!
Rămuriș
De pomi majestuoși,
Severi
Și întunecați,
Pe a căror
Coajă neagră
Ne cățăram
Înspre cuib,
Mușcând

Din prunele verzi,
Din acidele astre.
Poate că m-am schimbat.
Nu mai sunt
Copilul acela
Călare,
Pe drumeaguri,
Către culmile munților.
Poate
Că multe
Cicatrice,
Arsuri
Ale vârstei sau ale vieții
Îmi schimbară
Fruntea,
Pieptul
Și sufletul.
Dar iarăși
Și iarăși,
Redevin
Acel copil
Al pădurii,
Când ridic
În mâinile mele
O prună:
Cu lumina ei
Parcă ridic
Lumina celei dintâi aurore
A pământului,
Creșterea rodului și a dragostei
În toate desfătărilor ei.
Da,
În ceasul acesta,
Oricum ar fi el -
Rotund ca o pâine
Sau ca un hulub,
Ori amar
Ca trădarea unui prieten
Eu înalt pentru tine o prună
Și dintr-însa, din cupa ei
Mică,
De chihlimbar vioriu, dens și înmiresmat,
Sorb și ciocnesc pentru viața,
În cinstea ta,
Oricine-ai fi și oriîncotro te-ai îndrepta:
Cine ești nu știu, dar las pe inima ta o prună.
Oda ZIDARU LUI LINIȘTIT
Zidarul

Așeză
Căramizile.
Amestecă varul, cenu
Nisipul.
Fără grabă, fără cuvinte,
El se mișca,
Înălța scara,
Nivela
Cimentul.
Umeri rotunzi, sprâncene
Deasupra
Ochilor gravi.
Domol umbla, încoace și-ncolo,
Robotind,
Și materia
Creștea
Din mâinile lui.
Varul acoperi pereții;
O coloană
Își înălță făptura,
Acoperișurile stăviliră mânia soarelui exasperat.
Dintr-un loc într-altul
Zidarul
Muta
Materiale
Cu mâini liniștite.
Și la sfârșit
De
Săptămână,
Coloanele,
Bolta,
Fiice-ale varului,
Ale nisipului,
Ale priceperii și ale mâinilor
Își inaugură
Proaspăta,
Simpla
Soliditate.
Ah, ce lecție
Îmi dădu zidarul
Cu munca sa liniștită!
R A V A C A R (Estravagario 'J
/O

1 Creație lexicală a lui Pablo Neruda. Cuvânt compus din estra – extra (afară, în afară) și vagar/o (de la vB. Vagar – a rătăci, a drumeți). Aproximativ Cartea drumețiilor.

Ediția I a volumului Estravagario a apărut în 1958, la Buenos Aires, în editura Losada.

Q

ER LINIȘTE

Acum lăsați-mă liniștit, Fără mine obișnuiți-vă.

Am să-nchid ochii.

Numai cinci lucruri râvnesc, cinci rădăcini preferate.

Una-i dragostea fără margini.

A doua-i priveliștea toamnei. Nu pot să exist fără frunzele ce zboară și se-ntorc în pămlnt.

A treia e iarna cea gravă, ploaia iubită și mângâierea focului în frigul pădurii.

În rândul al patrulea, vara rotundă precum un pepene.

L

Al cincilea lucru sunt ochii-ți.

Matilde, tu, dragostea mea, nu vreau s-adorm fără ochii tăi, fără privirea ta nu vreau să exist și la primăvară aș renunța., ca tu să nu Încetezi de a mă privi.

Prieteni, atâta doar vreau.

E aproape nimic și aproape tot.

Acum, de vi-e voia, plecați.

Am trăit atâta că într-o zi, neavând încotro, mă veți uita, mă veți șterge de pe tabla cea neagră inima mea a fost fără margini.

Dar pentru că cer liniște, să nu credeți poate că voi muri; ba se-ntâmplă chiar dimpotrivă: se-ntâmplă c-am să trăiesc.

Se întâmplă că sunt și voi fi.

Atâta doar că înlăuntrul meu vor crește cereale.

Mai întâi semințele care despică

Pământul ca să vadă lumina,

Dar maica țărâna-i întunecoasă:

Și eu înlăuntrul meu sunt întunecos;

Sunt ca fântâna în ale cărei ape

Noaptea își dăruie stelele

Și merge singură mai departe pe câmp.

Vorba e că am trăit atâta,

Încit vreau să trăiesc încă o dată pe-atât.

Niciodată nu m-am simțit atât de sonor. Niciodată n-am avut atâtea săruturi.

Acuma, ca-ntodeauna-i devreme. Vine lumină-n zbor cu albinele ei.

Lăsați-mă singur cu ziua. Cer libertatea de a mă naște.

M

AREA FAȚA DE MASA

Când îi chemară la masa

Se legănară tiranii

Și târfele lor trecătoare

Și era frumos să le vezi trecând,

Ca niște viespi cu bustul bogat

Urmate de-acei palizi

Și nefericiți tigri-oficiali.

Țăranul pe câmp își mânca întunecatul său codru de pâine, era singur și era târziu, de jur-împrejur era grâu, dar el nu avea pâine mai multă, o sfârâma în măselele tari, o privea cu ochii înverșunați.

În ora de-azur a dejunului, în nesfârșitul ceas al fripturii, poetul își'lasă lira, apucă furculița, cuțitul, așază paharul pe masă, iar pescarii aleargă și ei spre marea îngustă a strachinei. Cartofii încinși protestează între limbile untdelemnului.

Auriu este mielu-n jărat

Și ceapa se dezbracă.

Trist e în frac să mănânci,

Parc-ai mânca în coșciug;

La trapeză, în mănăstiri să mănânci

E parc-ai mânca îngropat.

Singur să mănânci e amar,

Dar să nu mănânci e adânc,

E gol, e verde, e numai ghimpi

Ca un lanț din cârlige de undiță

Care se lasă din inimă

Și te sfârtecă pe dinăuntru.

Foamea e ca un clește, e ca mușcătura de rac, arde, arde fără de foc: foamea-i un incendiu rece. Să ne-așezăm iute la masă cu toți cei care nu au mâncat, să așternem lungi fețe de masă cu sare din lacurile lumii, cu pâine din brutării planetare, cu fragi în zăpadă, pe mese și-o farfurie asemenea lunei, din care cu toți să prânzim.

Deocamdată nu cer mai mult decât dreptatea dejunului.

Nu

ATIT DE SUS

Din când în dnd și de departe e nevoie să te scalzi în mormânt.

Fără-ndoială totul e bine și totul e rău, fără-ndoială.

Călătorii vin și se duc, cresc copilașii și străzile, în sfârșit cumpărat-am ghitara ce piângea singură în prăvălie.

Totul e bine, totul e rău.

Paharele se umplu și, firește, redevin iarăși goale, iar uneori, în zorii zilei, tainic se sting.

Paharele și cei ce-au băut.

Am crescut atât că acum nu-l mai salutăm pe vecin,

Și atâtea femei ne iubesc, că nu mai știm ce să facem.

Ce frumoase lucruri purtăm! Și ce importante păreri!

Am cunoscut un om galben

Ce se credea portocaliu

Și un negru îmbrăcat în bălai.

Câte și câte lucruri nu vezi.

Am văzut tâlhari sărbătoriți

Ca niște neprihăniți cavaleri,

Și asta se petrecea în engleză,

Și i-am văzut pe cei cinstiți, înfomețați

Căutându-și pâinea-n gunoaie.

Eu știu că nimeni nu-mi dă crezare. Dar cu ochii mei le-am văzut.

E nevoie să faci o baie-n mormânt

Și din ferecata țărână

Să privești în sus spre orgoliu.

Atunci înveți să masori.
Înveți să vorbești, înveți să existi.
Poate nu vom fi atât de nebuni,
Poate nu vom fi atât de cuminiți.
Vom învăța să murim.
Să fim lut, să nu avem ochi.
Să fim un nume uitat.
Există unii poeți așa mari
Că nu pot încăpea pe poartă,
Și unii neguțători grăbiți
Ce nu-și amintesc sărăcia.
Există femei ce nu ar intra
Prin urechile acului -
Și atâtea lucruri, atâtea lucruri există,
Și sunt așa și nu vor mai fi așa.
Puteți să nu mă credeți de loc.
Am vrut doar să vă-nvăț ceva.
Eu sunt dascăl de viață,
Slab învățăcel al morții,
Și dacă ceea ce știu nu vă e de folos
N-am spus nimic, sau, poate, totul.
Partenogen eză
Toți cei ce mi-au dat povețe pe zi ce trece sunt mai nebuni. Noroc că n-am
ținut seamă de ei și ei au plecat într-un alt oraș, unde trăiesc toți laolaltă
schimbând între ei saluturi.
Erau cetățeni onorabili,
Politicieni până-n măduva oaselor,
Și fiecare greșeală pe care-o făceam
Le provoca o astfel de suferință,
Încât încăruntiră, se umplură de zbârcituri,
Încetară să mai mănânce castane
Și-n cele din urmă începură să delireze
Într-o melancolie autumnală.
Acum nu știu cum să fiu,
Uituc sau respectuos,
Să continui a fi sfătuit
Sau să le reproșez aiureala;
Nu-s în stare să fiu independent,
Mă pierd în atâta frunziș,
Nu știu dacă să ies sau să intru,
Să merg sau să stau pe loc,
Să cumpăr pisici sau pătlăgele roșii.
Voi încerca să-nțeleg ce nu trebuie să fac, și s-o fac ca să pot astfel îndreptăți
drumurile în care mă pierd, pentru că dacă eu nu mă-nșel cine va crede-n
greșelile mele? Dacă eu voi rămâne înțelept, nimeni n-o să mă bage-n seamă.
Dar am să-ncerc să mă schimb:
Voi saluta cu respect,
Voi păstra aparențele,

Cu dăruire și entuziasm,
Până când voi fi așa cum vor ei,
Să fii sau să nu fii
Până ce nu mai ești nimic decât ceilalți.
Și atunci, de m-or lăsa în pace,
Voi lua altă înfățișare,
Voi ieși din propria-mi piele
Și când voi avea altă gură,
Alte ghete, alți ochi,
Când am să fiu deosebit,
Și nimeni n-o să mă poată cunoaște,
Același lucru voi face mereu
Căci altceva nu știu să fac.

. Al

Am văzut de la fereastră caii.
Era la Berlin, într-o iarnă. Lumina era fără lumină; cerul era fără cer.
Aerul alb – ca o pâine jilavă.
De la fereastra mea, un circ singuratic mușcat de colții acelei ierni.
Deodată, mânați de un om,
Zece cai se iscară din ceață.
De-abia unduiră, ivindu-se, asemenea focului,
Dar pentru ochii mei, ei umplură lumea,
Până la ceasul acela, deșartă. Perfecti, incandescenți
Erau ca zece zei cu picioare lungi, neprihănite,
Cu coame asemenea visului sării.
Crupele lor erau aștri și portocale.
Culoarea lor era miere, chihlimbar și pârjol.
Grumajii lor erau turle, tăiate în piatra trufiei, și-n ochii lor mânioși se-arăta
energia întemnițată.

ICIORUL ȘI VIAȚA LUI

Acolo-n tăcere, în mijlocul zilei și-al iernii murdare și răscolite impetuoșii caii
erau sângele, ritmul, comoara ațățătoare a vieții.
Priveam, priveam și retrăiam: fără să știu, era acolo izvorul, jocul de aur și
cerul și focul ce arde viu, în frumusețe.
Am uitat iarna acelui Berlin întunecos.
Nu voi uita lumina acelor cai.
Picioarul copilului încă nu știe că e picior, și vrea să fie un măr sau un fluture.
Dar în curând cioburi și pietre,
Străzile, scările
Și căile pământului aspru
Învăță piciorul că nu poate să zboare,
Că nu poate să fie un fruct rotund pe o creangă.
Atunci piciorul copilului
A fost biruit, a căzut
În bătălie,
A devenit prizonier,
Condamnat să trăiască într-un pantof.

Încetul cu încetul, fără lumină, a luat cunoștință de lume în felul său, fără să cunoască celălalt picior, ferecat, explorând viața precum un orb.

L

Unghiile-acelea gingașe,
De cuarț, de ciorchine,
Se întăriră, se prefăcură
În substanță opacă, în corn vârtos,
Și micile petale ale copilului
Se turtiră, se descumpăniră,
Căpătară forme de reptilă oarbă,
Capete triumphiulare de vierme.
Apoi se băătoriră,
Se-acoperiră
Cu mărunți vulcani ai morții,
Cu coji tari, de nesuferit.
Dar orbul acesta a mers
Fără odihnă, fără popas,
Ceas după ceas,
Un picior după altul,
Când de bărbat,
Când de femeie,
În sus,
În jos,
Pe câmpuri, în mine,
În prăvălii și ministere,
Înapoi,
Înăuntru, afară,
Înan'nte,
Piciorul acesta trudea în pantoful său,
Abia găsea vreme
Să fie dezgolit în ceasul de dragoste sau de somn,
A umblat, au umblat
Până ce omul întreg s-a oprit.
Și atunci în țărână
A coborât și n-a știut nimic,
Pentru că totul, totul, acolo, era întuneric,
N-a știut că încetase să fie picior,
Nici dacă-l îngropau ca să zboare
Sau ca să poată
Să fie măr.
Despre proasta mea creștere
Ce este „ce”, ce este „cum”? Cine știe cum să se poarte?
Ce natural se comportă peștii!
Nu-s niciodată nelalocul lor.
Sunt invitați în mare
Și se îmbracă corect,
Fără să le lipsească vreun solz,
Cu decorații de apă.

În fiecă zi calc în străchini nu numai cu picioarele dar și cu coatele, rărunchii,
lira, sufletul, pușca.

Nu știu ce să fac cu mâinile și m-am gândit să vin fără ele, dar unde să-mi
pun inelul? Ce-ngrozitoare nesiguranță!

Și apoi nu cunosc pe nimeni. Nu-mi amintesc numele lor.

— Pare-mi-se că vă cunosc.

— Nu sunteți dvS. Un contrabandist?

— Dar dvs., doamnă, nu sunteți amanta poetului bețivan

Ce se plimba fără-ncetare,

Fără vreo țintă, sus, pe cornișe?

— Avea aripi, de aceea-a zburat.

— Dar dvS. Ați rămas tot terestră. Mi-ar face plăcere s-o ofer

Ca văduvă indiană unui rug grandios; n-am putea s-o ardem pe loc? Ar fi
palpitan!

Altădată la o Ambasadă

M-am îndrăgostit de-o brunetă,

Și ea n-a vrut să se despoaie acolo;

Am dojenit-o cu-asprime:

— Ești nebună, statuie silvestră,

Cum poți să umbli-mbrăcată?

M-au surghiunit fără milă departe de-asemenea cercuri; dacă din greșeală mă
apropiam, ei închideau uși și ferestre.

Am umblat atunci cu țigani

Și cu scamatori,

Cu marinari fără vas,

Cu pescari fără pește,

Dar toți aveau rânduiești

— Un protocol de neînțelese -

Și jalnica mea educație

A avut urmări neplăcute.

De aceea nu umblu înapoi și-ncoace,

Nu mă-mbrac și nu merg despuiat,

Am aruncat furculițele în fântână,

Și cuțite și linguri.

Îmi zâmbesc numai mie însumi,

Nu pun întrebări indiscrete,

Și când vine cineva să mă ia

Cu mare cinste, la vreun banchet

Deleg haina, pantofii,

Cămașa și pălăria,

Dar nici așa nu-s satisfăcuți:

Haina mea era fără cravată.

Așa încât, ca să scap de-ndoială, m-am decis să trăiesc onorabil, în lenea cea
mai activă, mi-am purificat toate intențiile, am mers la masă cu mine singur,
și așa, am început s-amuțesc. Câteodată m-am invitat la dans, dar fără
entuziasm prea mare, și mă culc singur, fără nici o poftă, ca să nu greșesc
locuința.

Bun-rămas, căci sosesc. Bun-găsit, căci plec în grabă.

Când vreți să mă vedeți, acum știți: căutați-mă unde nu sunt și dac-aveți gură și timp de prisos puteți sta de vorbă cu imaginea mea.

A

ȘA IES EI

Omul era bun, de nădejde, cu plugul și cazmaua sa. Nu avea timp nici măcar să viseze în timp ce dormea.

Era nădușit și sărac. Prețuia doar cât un cal.

Fiul lui este astăzi foarte trufaș și prețuiește câteva limuzine.

Vorbește cu gură ministerială, se foiește rotofei, l-a uitat pe tatăl său de la țară, și și-a descoperit strămoși, gândește ca un ziar important, câștigă și ziua și noaptea: e cineva și când doarme.

Fiii fiului sunt mulți și de multă vreme s-au însurat, nu fac nimic, dar devorează; prețuiesc cât mii de guzgani.

Fiii fiului fiului

Cum vor afla, oare, lumea?

Fi-vor buni ori mișei?

Vor prețui cât muștele ori cât grâul?

Tu nu vrei să-mi răspunzi.

Dar întrebările nu vor muri.

ARINC E

Acum e de-adevăratelea, spuse Moartea și mie mi se părea că mă privea, mă privea.

Asta se petrecea în spitale, în săli apăsătoare, și medicul mă cerceta cu pupilele periscopului. Capul lui pătrunse în gura mea, îmi răcăi prin laringe: căzuse poate acolo vreo sămânță de-a morții.

La început m-am prefăcut în fum

Pentru ca ea, cea sură,

Să treacă fără să mă cunoască.

Am făcut pe prostul, am făcut pe suiul,

Am făcut pe naivul, pe străveziul:

Aș fi vrut să fiu biciclist

Și s-alerg unde ea să nu fie.

Apoi mânia mă podidi și spusei: Moarte, pui de târfă, până când o să ne-nterupă? Atâtea oase nu-ți sunt de ajuns?

Am să-ți spun curat ce gândesc: tu nu deosebești, ești surdă și nesuferit de toantă.

Pare-se că mă cauți, de ce?

La ce-ți trebuie hârca mea?

De ce nu-l iei pe cel trist,

Pe cel paralytic, pe cel viclean,

Pe cel amar, pe cel hain ori pe cel crâncen,

Pe ucigaș, pe cel înșelător,

Pe judele hoțoman,

Pe ziaristul cel mincinos,

Pe tiranii din insule,

Pe cei ce dau munților foc,

Pe șefii polițiilor,

Pe temniceri și tâlhari?

De ce vrei să mă iei pe mine?
Ce am eu de-aface cu cerul?
Infernul nu mi-e pe plac
Și pe pământ mă simt foarte bine.
Cu aceste vociferări
Mentale mă susțineam
Pe când doctorul neliniștit
Se plimba înăuntrul plămânilor mei:
Trecea din bronchie-n bronchie
Ca păsărică din creangă în creangă:
Nu-mi mai simțeam gâtulejul,
Gura mea se căsca asemenea
Botului unei armuri
Și doctorul intra și ieșea,
Cu bicicleta, prin laringele meu,
Până ce neiertător, incorigibil, se uită la mine prin telescop și mă îndepărtă de
moarte.
N-a fost ceea ce s-a crezut.
De data asta, nu, nu mi-era sortită.
Dacă v-aș spune c-am suferit,
Că, în sfârșit, voiam să ajung la taină,
Că Domnul și cu Fecioara
Mă așteptau în grădinile lor,
Dacă v-aș spune dezamăgirea
Și tulburarea care mă roade
De a nu muri așa de curând,
Dacă aș spune precum găina
Că mor fiindcă nu mor,
Atunci să-mi dați un picior la fund
Să-i fie mincinosului pedeapsă.

ENEȘUL

Vor călători mai departe obiecte de metal între stele, oameni obosiți vor urca,
vor supune gingașa lună, vor instala acolo farmaciile lor.
Pe vremea asta de strugure plin vinu-și începe viața între mare și cordilieri.
În Chile dansează cireșile,
Fetele întunecate cântă,
Și apa strălucește pe ghitare.
Soarele-atinge toate porțile și face, cu grâul, minuni.
Casa mea are pământ și mare, femeia mea are ochi mari, de culoarea alunei
sălbatică, și când noaptea se lasă, marea se-nveșmântă în alb și în verde;
după aceea luna, în spume, visează ca o logodnică a mării.
Nu râvnesc să îmi schimb planeta.
Vinul dintâi e trandafiriu, e dulce ca un copil fraged, cel de-al doilea vin e
robust cum este glasul de marinar, iar al treilea vin e-un topaz, un mac și-un
incendiu.

ESTAMENT DE TOAMNĂ

Poetul începe prin a vorbi despre starea și preferințele sale.

Între a muri și a nu muri am ales ghitara și-n acest încordat meșteșug, inima mea n-are odihnă; acolo unde-s mai puțin așteptat sosesc cu calabajăcul, să recoltez cel dinții vin sub baldachinele Toamnei.

Când ei îmi închid poarta, eu intru,

Iar dacă mă primesc, plec;

Nu-s dintre acei navigatori

Care se rătăcesc între ghețuri:

Eu mă deprind ca și vântul

Cu frunzele cele mai galbene,

Cu frânturile căzute

Din ochii statuilor,

Și dacă poposesc undeva,

E chiar în sâmburul focului

În cel ce trosnește, palpită

Și-apoi fără țintă călătorește.

De-a lungul rândurilor scrise ai dat, poate, de numele tău, îmi pare rău, dar foarte puțin,

Nu era vorba de altceva.

Ci de multe altele încă,

Fiindcă ești și fiindcă nu ești

Și asta se întâmplă cu toți;

Nimeni nu-și dă seama de tot

Și când cifrele se adună

Toți am fost doar în aparență bogați;

Acum toți suntem săraci.

Le împarte moștenirea.

Vorbește de Am fost tăiat în bucăți fușmani și ^e m/-c/- lighioane răutăcioase care păreau de nebiruit. M-am deprins să mănânc în mare castraveți de umbră, soiuri ciudate de chihlimbar și să intru-n cetăți pierdute îmbrăcat în bluză și-armură, așa fel încât ei mă ucid, și eu râd de mă prăpădesc.

Las deci, celor care lătrară,

Genele mele de călător,

Gustul meu pentru sare,

Direcția surâsului meu,

Pentru ca ei să poarte toate,

Cu tact, dacă-s în stare:

O dată ce nu m-au putut omori

Eu nu-i pot opri la sfârșit

Să se îmbrace cu hainele mele,

Să se fălească de sărbători

Abil travestiți

Cu bucățele din leșul meu.

Goni.

Cum eu n-am dat nimănui pace, nimeni nu mă va lăsa liniștit, o să vedeți – dar asta nu-nseamnă nimic o să-mi publice și ciorapii.

Se adresează Am lăsat avutul meu pământesc Partidului meu, poporului meu, acum e vorba de alte lucruri, lucruri atât de sumbre și limpezi, încât sunt unul și-același lucru. Așa-i și cu strugurii, și cei doi fii puternici ai lor: vinul

alb, vinul roșu, viața întreagă e roșie și albă, orice lumină e-ntunecată, și nu totul e pământ și chirpici, în ceea ce las e umbră și vise.

Răspunde unor binevoitori.

Își împarte durerile.

Am fost întrebat o dată

De ce scriu atât c/e obscur,

Ar putea pune nopții-ntrebarea,

Mineralului, rădăcinilor.

Eu n-am știut ce să răspund,

Până când mai apoi și mai târziu

Mă atacară doi ticăloși,

Acuzându-mă că-s prea, simplu:

Să răspundă apa ce curge;

Eu am plecat alergând și cântând.

Cui să las atâta bucurie ce-a colcăit în vinele mele,

Hotărăște Împărțirea bucuriilor sale.

Și acest rodnic a fi și a nu fi,

Dăruite de la natură?

Am fost un fluviu încăpător,

Cu pietre tari ce sunară,

Noaptea, cu sunete limpezi,

Ziua cu cântece-obscur;

Oare cui pot atâtea lăsa,

Atâtea de dat și atât de puțin,

O bucurie fără motiv,

Un cal, în pustiul oceanului,

Un război ce țesea numai vânt?

Tristețile mele le-mpart acelor

Ce mă făcură să sufăr,

Dar am uitat care-au fost

Și nu știu unde le-am lăsat;

Dacă le vezi în pădure

Sunt asemenea volburei,

Își înalță frunza de la pământ

Și se sfârșesc acolo unde sfârșești,

În creștetul tău sau în văzduh,

Și ca să se mai înalțe,

Trebuie să-ncepi o nouă primăvară.

Se pronunță Am mers până. În preajma urii. Împotriva f forfj e/s? Nt tğffoffl^

Amețitoare tâlcurile ei. Ura e un pește-fierăstrău, se mișcă în val nevăzut, și deodată îl vezi apărând, pe tăiș are sânge; transparența îl dezarmează.

Ik

Dar n-o nesocotește „in testamentul său.

Atunci la ce bun să urâm

Pe cei ce atât ne-au unt?

Ei sunt acolo, sub apă,

La pândă culcați,

Pregătind spada și oțelul,

Păienjenișul și mucegaiul.
Nu e vorba de fapte creștine,
Nu e predică, nici deghizare:
Ci doar că ura a dat faliment;
Și-a lăsat solzii
Pe piața veninului,
Și-n timpul acesta răsare soarele,
Și omul se-apucă de muncă,
Și merge să-și ia de la târg plinea și vinul.
Urii îi voi lăsa

Potcoavele mele de cal,
Bluza de marinar,
Ghetele de drumeție,
Inima mea de dulgher,
Tot ce am știut făuri,
Tot ce m-a, ajutat să sufăr,
Tot ce-am avut aspru și pur,
Indisolubil și rătăcitor,
Pentru ca lumea să afle
Că cei ce au pădure și apă,
Pot tăia și pluti,
Pot să umble și să se-ntoarcă,
Pot să sufere și să iubească,
Pot să se teamă și să muncească,
Pot să fie și să devină,
Pot să-nflorească și să se stingă,
Pot fi deschiși și obscuri,

Irs

Pot să nu aibă urechi, pot să-nfrunte năpasta, pot să aștepte o floare, în sfârșit, că putem exista chiar dacă unii pui de cățea nu acceptă viețile noastre.

În ce/'e din urmă se adresează fermecat iubitei lui.

Matilde Urrutia, îți las aici,
Ce am avut și ce n-am avut,
Ceea ce sunt și ceea ce nu-s.
Dragostea mea e-un copil care piânge,
Nu vrea să iasă din brațele tale,
Ți-o las în vecie:
Tu, pentru mine, ești cea mai frumoasă.
Tu, pentru mine, ești cea mai frumoasă,
Cea mai frumos tatuată de vânturi,
Ca un arbore mic de la sud,
Ca un tufiș de alun în august,
Tu pentru mine ești plină de miez
Ca brutăria,
Din lut este inima ta,
Dar mâinile tale-s cerești.

Ești roșie și ești picantă, ești albă și ești sărată ca marinată de ceapă, ești un pian care râde cu toate notele inimii; părul și genele tale cu muzica lor mă acoperă;

Mă scald în umbra-ți de aur;

Mă desfată urechile tale

De parcă le-aș fi văzut

Într-un flux de corali;

Am luptat pentru unghiile tale în valuri,

Contra spăimântătorilor pești.

De la Sud la Sud, ochii tăi se deschid;

Zâmbetul tău, de la Est la Vest.

Picioarele nu ți se pot vedea.

Soarele, jucăuș, îți revarsă,

În păr, aurora.

Trupul și chipul tău au venit,

Ca și mine, din aspre ținuturi,

Cu ritualuri de ploaie,

Din tărâmurii străvechi și din suferințe.

Bio-Bio ' încă mai cântă

În lutul nostru însângerat,

Dar tu ai adus din pădure

Toate miresmele tainice,

Și-un fel anumit de-a te mândri cu

Un profil de săgeată pierdută,

O efigie de luptător.

Tu ai fost cea care m-a biruit,

Întru dragoste și-ntru pământ,

Căci gura ta mi-aducea

Vechi și strămoșești izvoare,

Întâlniri în codri străvechi,

Tobe întunecate și ude:

Îndată le-am auzit cum mă cheamă,

I Fluviu chilian din provincia Bio-Bio. Apa a fost multă vreme frontiera teritoriului araucan.

De departe și de demult:

M-am apropiat de frunzișul bătrân

Și sângele meu l-am sărutat pe buzele tale,

Inima mea, araucano.

Ce pot, oare, să-ți las,

Matilde Urrutia, când atingerea ta

Are mireasma frunzelor arse

Și parfumul acesta de frutilla\

Și între sâni cu izul marin

Asfințitul din Cauquenes 2

Și mirosul de peumo 3 din Chile?

E toamna înaltă a mării

Plină de ceață și goluri;

Pământul se-ntinde, respiră,

Îi cad anotimpului frunzele.
Și tu, peste munca, mea aplecată,
Cu pasiunea, cu răbdarea ta,
Tălmăcești urmele verzi de labă,
Gângăniile, păienjenișurile
Ucigătoare mele caligrafii.
Leoaica mea, cu picioare miciute,
Ce m-aș face fără mâinile tale subțiri?
Pe unde-aș umbla rătăcind,
Fără inimă și fără de țel?
În ce depărtate autobuse,
Bolnav de foc sau de zăpadă?

1 Florile parfumate ale unui copac specific din Chile.

2 Oraș din Chile, în departamentul Maule.

3 Plantă lauracee specifică florei chilene.

Îți datorez toamna marină
Cu rădăcinile umede,
Și brume asemenea strugurelui,
Și soarele somptuos al pădurii:
Îți datorez această mare raclă tăcută
În care se pierd suferințele,
Și se ridică până la frunte
Numai corolele bucuriei.

Jie îți datorez toate,
Dezlănțuita mea turturea,
Prepelița mea moțată,
Stidetele meu de la munte,
Țăranca mea din Coihueco '.
Odată când noi n-o să mai fim,
Când n-o să mai mergem și n-o să venim,
Sub șapte straturi de pulberi,
Și, cu picioarele uscate de moarte,
Vom fi împreună, iubito,
Amestecați în chip straniu.
Spatele nostru, al fiecăruia,
Ochii noștri cutezători,
Picioarele noastre ce nu se-ntâlneau,
Și sărutările noastre nestinse,
Totul va fi împreună în cele din urmă,
Dar la ce-o să slujească
Unirea noastră-ntr-un cimitir?
Viața să nu ne despartă
Și să se ducă dracului moartea!

1 Localitate chiliana din departamentul Chilian, provincia Tiuble.

Recomandări Aicea, domnilor, mă despart, de încheiere. (jUp& nenumăratele
despărțiri,
Și cum nu vă rămâne nimic,
Vreau să luați fiecare câte ceva:

Ce am avut mai necruțător,
Mai nebun și mai pățimaș
Se întoarce-n pământ, se întoarce-n făptură:
Bunătatea – petale -
Căzu ca un dangăt de clopot
În gura cea verde a vântului.
Căci cu dobândă am cules bunătatea,
Printre străini și prieteni.
Mă-ntimpina bunătatea
Pe oriunde treceam rătăcind,
Pretutindeni am întâlnit-o
Ca pe o inimă risipită.
Ce granițe lecuitoare
Nu defăimară exilul,
Împărțind pâinea cu mine,
Primejdia, vatra și vinul?
Lumea și-a desfăcut rămurișul
Și am intrat la fel ca Juan în casa lui,
Între două rânduri de duioșie.
Am tot atâția prieteni în Sud,
Pe cât am și în Nord;
Soarele nu poate să asfințească
Între prietenii mei de la Est;
Și dți nu sunt cei ce se află în Vest?
Crâul nu poate fi numărat.
/S/u pot numi, nici povesti
Frățestrele Oyarzune:
În America zguduită
De-atâtea amenințări întunecate,
Nu e lună pe cer să nu mă cunoască,
Nici drumuri să nu mă aștepte;
În sărmenele cătune de argilă,
Sau în orașe de beton
E câte-un Arce îndepărtat,
Pe care încă nu îl cunosc,
Dar care-mi e frate de când ne-am născut.
Pretutindeni am cules
Mierea-ndrăgită de urși,
Primăvara-necată,
Comorile elefantului,
Și toate le datorez alor mei,
Neamurilor mele curate.
Am fost recunoscut de popor
Și n-am încetat niciodată să fiu popor.
În palma mâinii mele-am ținut
Lumea cu ale sale arhipelaguri.
Și cum nu-s din cei ce renunță,
N-am renunțat la inima mea,

Nici la stridii și nici la stele.

Mlndu-și ereAstfel mă mișc, neștiind dința m poem ce Jume m% voi întoarce,
Sau dacă voi continua să trăiesc. Până ce lucrurile se rezolvă, eu mi-am
depus mărturia, rătăcitorul meu estravagario pentru ca, citindu-l și
răscitindu-l, nimeni să nu poată să-nvețe nimic afară de neîncetata mișcare a
unui om limpede și confuz, a unui om ploios și senin, energic și-nclinat înspre
toamnă.

Și-acum, în spatele acestei foi, eu plec, dar nu voi dispărea: voi face, în
transparentă, un salt ca un înotător al bolții cerești, apoi voi începe iarăși să
cresc până când voi fi atât de mic într-o zi, îneât vântul mă va purta, și nu voi
mai ști cum mă cheamă, și deșteptându-mă, nu voi mai fi:

Atunci am să cânt în tăcere.

Poetul își în-cheie poemul vorbind des-pre diferitele lui transfor-mări și afirDe
atâtea ori m-am născut.

— Na”t am Q exnerientă sărată,

Ca # f*Pto„le mar” cu atavisme cerești, și destinație terestră.

NAVIGĂRI ȘI ÎNTOARCERI (Navegaciones y regresos)

Ediția I a volumului Navigări și întoarceri

A apărut în 1959, la Buenos Aires,

În editura Losada.

NDATORIRILOR MELE

Pe c/nd eu îmi fac meseria -

Piatră cu piatră, până cu pană,

Iarna se duce și lasă

Locuri părăginite,

Moarte sălașuri:

Eu lucrez și lucrez,

Trebuie să țin locul

Atător uitări,

Să umplu cu pâine-ntunericul,

Să-ntemeiez speranța din nou.

Pentru mine nu-/decât pulberea, anotimpul cu ploile rele; nu pun deoparte
nimic, numai întregul văzduh, acolo lucrez și lucrez, ca să arăt primăvara.

Trebuie să dau tuturor c/te ceva în fiecare zi, în fiecare oră, un dar de culoare
albastră, o petală rece din codru; din zori de ziuă slnt treaz; pe c/nd ceilalți
se-ad/ncesc

/n lene sau dragoste,

Eu îmi lustruiesc clopotul,

Uneltele, inima.

Pentru toată lumea am rouă.

Oricum, dacă tot ne plătim biletul, m lumea aceasta, de ce, de ce nu ne dau
voie să ședem, să mmcăm? Noi vrem să privim spre nori, vrem să ne prăjim la
soare și să simțim mirosul sării, v-o spun deschis: nu-i vorba să stingherim pe
cineva, e at/t de simplu: suntem și noi călători.

Ne trecem cu toții și timpul trece cu noi: trece marea, trandafirul se duce,
trece pământul prin umbră și prin lumină, și dumneavoastră treceți, și noi,
călătorii.

Atunci ce se-ntâmplă cu ei? De ce se agită at/t de furioși? După cine umblă cu revolverul?

Noi nu știam că ei ocupaseră totul, pahare și scaune, paturi, oglinzi, marea, și vinul, și cerul.

Acum se constată

Că noi nu avem masă;

Nu-i cu puțință, gândim.

Nu pot să ne convingă.

Era întuneric când am sosit pe corabie.

Toți eram goi.

Toți soseam de pe același tărâm.

Toți ne trăgeam din bărbat și femeie.

Toți eram înfometați și curând căpătarăm și dinți.

Tuturor ne crescură mâinile, ochii,

Ca să muncim și să râvnim la tot ce există.

Și acum vin să ne spună că nu avem voie,

Că nu este loc pe corabie,

Nu vor să ne salute,

Nu vor să se joace cu noi.

De ce atâtea privilegii, domniilor-voastre?

Cine v-a-ntins lingura mai înainte să fi venit pe lume?

Pasagerii nu-s mulțumiți. Nu mai merg lucrurile-așa.

Fără masă unde o să mâncăm,

Unde o să ne-așezăm dacă nu avem scaune?

Dacă-i o glumă tristă, hotărâți-vă, domnilor,

Să-i puneți capăt curând,

Și, în sfârșit, să stați de vorbă serios.

Mai târziu marea e crâncena.

Și plouă cu sânge.

. MNu-mi place-n călătorie să găsesc prin unghere tristețea, ochi fără iubire și guri înfometate. Nu există veșmânt pentru toamna asta ce crește, și mai puțin, mai puțin, mai puțin pentru iarna

Ce vine.

Și fără-ncălțări cum o să dăm ocol lumii și-atâtor pietre de pe căile noastre?

Od

Ă CALULUI

Calul acela singur și priponit

Într-o biată pășune

Din patria mea,

Calul acela sărman

E o amintire,

Și-acuma,

Când toți armăsarii

Aleargă spre fulger,

Spre focul care țâșnește din odele mele,

Vine el, cel uitat,

El, cel lovit,

El, ce-a cărat lemne din/munți,

Pietrele
Aspre
De la carieră și de pe coastă;
El
Nu vine-n galop
Cu coama aprinsă
Ce flutură-n vânt,
Nu aduce
O crupă intactă
Ca un măr de zăpadă,
Nu,
El nu vine-așa.
El vine șchiopătând, de abia
Își mai mișcă cele patru picioare,
Și capul lui nemișcat
E un turn
Ai tristeții.
Astfel
Sosește spre oda mea,
Astfel sosește calul ca să îl cânt.
A bătut toate asprele drumuri,
A mâncat prost, cu măselele-i galbene,
A băut puțin – stăpânul
Folosea mai mult bățul decât fântâna -
Prietenul meu e uscat,
Spinarea lui -
Ascuțită,
Și are un suflet de scripcă, slab,
O inimă istovită,
Un păr ca un preș de pe jos, la periferie.
Ah, când îl vezi, când îl atingi
Simți oasele lui cât de multe-s,
Racla pe care o apără coastele,
Femurele lui strâmbe, căzute
Pe metatarsele harnice,
Și craniul lui, catedrală de os curat
În ale cărui două altare
Ard cele două sfinte priviri ale calului.
Ochii lui mă privesc cu mărturia unei intense și lungi suferințe, o suferință
gravă ca Asia ce rătăcește-nsetată-n nisipuri, și calul acela sărman și nomad,
Cu bunătatea-i, era ceva ce eu căutam,
Poate era
Religia lui fără iluzii.
Arabescului sprinten al unui cal, de efigia sa săpată-ntr-un zbor, trasată-ntr-o
pecete de rouă.
Caut de-atunci privirile lui
Înlăuntrul meu, împotriva atâtor dureri
Primate de oameni și cai;

Nu-mi place, nu, nici gingașul iepure,
Nici leul, nici vulturul,
Nici pumnalul rechinilor;
Numai privirea-aceea,
Acei ochi neclintiți,
În trista lor liniște.
Poate va întreba cineva
Despre forma
Zveltului, înaripatului
Cal pur-sânge de curse,
Mândrie-a paradei,
Proiectil al curselor;
Ei bine, admir
Gingășia-i de viespe,
Săgeata ce-i desenează conturul
De la bot până la coadă,
Și coboară prin metalice glezne,
Spre copitele lui nervoase, neliniștite.
Da, poate că pâza unei corăbii, lumina unui șold iubit, unduirea unei guri de
talaz se pot apropia de frumusețea
Oda mea însă
Nu o să zboare cu vântul,
N-o să gonească războinic,
Nici sărbătorește:
Poezia mea s-a născut, pas cu pas,
Mergând cu încetul prin lume,
Străbătând drumuri bolovănoase,
Mergând alături
De cei sărmani,
Trăgând la hanu-nghețat al sărăciei,
Și sunt dator
Acestor pietre-ale drumului,
Setei și chinului celui ce rătăcește,
Și dac-am iscat un nimb din zorile-acelea,
Răscumpărând suferința ca să cânt victoria,
Acum, proaspătă cunună
De lauri pentru durere,
Lumina
Ce-am cucerit
Pentru viață,
O dau pentru-această slavă a unui cal,
A unuia care-a ndurat poveri, și ploaie, și lovituri,
Foame, și cruntă singurătate, și frig,
Și care nu știe, nu, pentru ce trăiește,
Dar merge, și merge, și duce încărcături și aduce,
Ca și noi, oameni împovărați, ce n-avem alți zei decât pământul, pământ de
arat, de străbătut, care atunci când a fost destul străbătut și arat,
Se deschide pentru-osemintele calului,

Pentru-osemintele noastre.
O, cal
Al săracului, tu ce bați drumurile,
Să le străbatem alături,
Uniți pe acest aspru tărâm,
Chiar dacă nu știi și nu vei ști, folosească
Duhul meu spre-a te iubi, sărmanul meu frate,
Inima mea pentru oda aceasta,
Măinile mele ca să le trec peste botul tău gingaș.

O

DĂ CÂINELUI

Câinele mă-ntreabă
Și eu nu răspund.
Sare, aleargă pe câmp și mă-ntreabă
Fără cuvinte,
Și ochii lui
Sunt două umede întrebări, două flăcări
Lichide și-ntrebătoare,
Iar eu nu răspund,
Nu răspund pentru că
Nu știu, nu sunt în stare.
În câmp deschis mergem, omul și câinele.
Strălucesc frunzele de parcă
Cineva
Le-ar fi sărutat,
Una câte una,
Din pământ se ivesc
Portocalele toate,
Alcătuind
Mici planetarii
În pomii rotunzi
Ca noaptea, și verzi,
Și câine și om mergem
Adulmecând universul, răscolind trifoilul,
Prin câmpia din Chile,
În luminoasa palmă a lui septembrie.
Câinele stă pe loc,
Urmărește albinele,
Sare pârâul neliniștit,
Ascultă, în depărtare,
Lătraturi,
Își lasă udul pe-o piatră
Și-mi aduce vârful botului său
Ca pe-un dar.
E gingașa lui prospețime,
Duiosia lui împărtășită.
Și iată, mă-ntreabă,
Cu cei doi ochi ai lui,

De ce este ziua, de ce noaptea-o să vină,
De ce primăvara
N-a adus nimic
În panerul ei
Pentru dini rătăcitori,
Decât flori inutile,
Flori, flori și iar flori.
Și astfel întreabă
Câinele
Și eu nu răspund.
Înaintăm
Om și câine strânși laolaltă
Prin dimineața cea verde,
În tulburătoarea singurătate pustie,
În care numai noi
Existăm,
Această unitate de câine și rouă
Cu poetul pădurii,
Căci! Nu există nici tainica pasăre,
Nici floarea ascunsă;
Doar tril și mireasmă
Pentru doi tovarăși,
Pentru doi vânători tovarăși,
O lume jilavă
De distilările nopții,
Un tunel verde și-apoi
O pajiște,
O rafală de aer portocaliu,
Susurul rădăcinilor,
Viața ce umblă,
Respiră și crește,
Și vechea! Prietenie,
Fericirea
De a fi câine și de-a fi om
Preschimbată-ntr-o singură
Viețuitoare
Ce-naintează mișcând
Șase labe
Și o coadă
Cu rouă.
N DI ANUL
Indianul care se stinge treptat
Pe căile Peru-ului, ale Boliviei,
Prin munții Americii,
Care-n muzeu are-atitea fire de aur,
Și în istorie atâtea zorzoane,
Iată-l, sărmanul, cum merge de colo-colo,
Fără glas, fără grâu, fără ghete.

Ridică-te, uriașule, haide! Ieși odată din vizuina ta,. Din pământ: acum știu că
cerul nu-i pentru tine! Haide! Trăiește!
Îți poruncesc să nu mai fii piatră,
Îți poruncesc să nu mai fii fluviu,
Nici pană de pasăre ce nu mai există
Și care cu anii-a zburat.
Acum,
Haide, părăsește masca ta
Prăfuită, care amestecă
Bătrâna ta inimă cu drumuri,
Cu ziduri care-au căzut.
Trage-ți pantalonii, și haide!
Eu știu despre ce e vorba, nu există destin.
Nu există alt destin decât cel pe care ni-l facem
Cu sângele nostru, cu mâinile noastre,
Și viața nu-i nici dedesubt, nici în urma noastră,
Nu există drum prin tăcere,
Nu ai, nu avem nimic să ne-aducem aminte.
Ca să nu rătăcești
Nu te mai privi, nu mai privi atâta-n țărână:
Lumea a crescut de atunci
De când te-au ucis, și acum este loc
Ca tu, reînviat, să te înalți.
Ah, dacă n-ai fi trăit niciodată, ce curați am privi
Cum te pierzi, cum pierzi totul în fiecare zi. Îți pierzi regatul, îți pierzi picioarele,
pierzi în fiecare
Clipă,
Cum rămâi singur cu giulgiul tău, și cum mergi cu ochii cei mai întristați de
pe pământ.
Deodată, aflăm
Că ești aici, la poartă,
Și aștepti sau te afli în sufletul nostru,
Și pretutindeni ești și aștepti
Sub ploaie și fără mâncare.
Acum
Toți izbesc, toți afară de tine.
Toți cer, toți au conturi în carnetele lor,
Toți se înfurie, strigă, și nu îndură,
Nu mai indura, asta se știe,
Și tu, fără patrie, stai cu o găinușă,
Și-aștepti ca, în sfârșit, cineva să ți-o cumpere
Pentru ca iar să te-ntorci acolo unde nu mai trăiești”
Unde nici măcar în vis nu mai visezi.
Haide, nătângule, nu crede
Că toți sunt chiar a? A de deștepti,
Că-n casa celui drept există doar tigri.
E greu să ți le înșir acum,
Dar toate-s schimbate:

Acum le e frică
Acestor domni cu mustăți și cu gloanțe,
Tuturor acestor domni posesori de cătușe,
Acestor domni cu scaun electric,
Acestor oameni atât de bogați
Le este frică.
Se trezesc deodată,
Aleargă la geam,
Afară e numai noapte,
Nu se petrece nimic,
Dar lor le e frică,
Le e frică de tot și – pare-o minciună -
Le e frică chiar și de tine,
Cel uitat
În creierii Anzilor, li-e frică
Și de zdrențele tale,
Își aduc aminte acum că ei ți le-au dat
Și le e frică și nu le tihnește mâncarea.
Ei știu
Că toate-s schimbate,
Se știe
Că acum, undeva,
Indianul se-așază
Ca oricare altul pe lume
Și intră, și iese, zâmbeste,
Are școală și zâmbet,
Are pâine și față,
Și asta, prietene, nu se petrece în cer,
Pentru că-n cer nu se petrece nimic.
Se știe acum,
Se știe
Că toate-acestea se petrec pe pământ.
OdA ELEFANTULUI
Neprihănit animal masiv,
Sfânt Elefant,
Sacru-animal
Al pădurii eterne,
Făcut din materie tare,
Fină,
Echilibrată
Piele
De cosmică tăbăcărie,
Fildeș
Compact, satinat,
Senin
Precum
Carnea lunară,
Ochi mititei

Pentru privit, nu ca să fie priviți,
Și trompă
De pipăit,
Corn
Al contactului,
Tulumbă
De
Animal
Vesel
Și
Răcoros,
Mișcătoare mașină, telefon al pădurii,
Astfel
Trece el, liniștit,
Bălăbănindu-se,
În vechea sa pelerină,
Cu hainele sale
De copac mototolit,
Cu pantalonii
Lăsați
Și cu codița lui.
Să nu ne-nșelăm.
Blânda, uriașa sălbăticiune-a pădurii
Nu este un clown,
Ci este tatăl,
Tatăl în verde lumină,
Este străvechiul,
Neprihănitul
Progenitor pământesc.
Fecundație totală,
Tantalică,
Pofte,
Împreunare,
Piei revărsate,
Năravuri
Diluvie
Împresurare
Regatul lor,
Al elefanților;
Cu sudori
Și cu sânge
Și, pe tăcute,
Purtară războiul procreațiunii.
Forme solzoase,
Leul șopârlă,
Peștele munte,
Ciclopul colțos
Căzură,

De căzură,
Deveniră-n smârcuri, verde ferment;
Comoară
A toridelor muște,
A scarabelor cruzi.
S-a ivit elefantul
Din prăbușitele spaime,
Era ceva vegetal aproape,
Un turn întunecat al văzduhului verde;
Și seminția lui s-a hrănit
Cu dulcile frunze, cu miere
Și cu apă din stâncă.
Prin pădure umbla elefantul,
În adâncă lui pace.
Umbla decorat
Cu
Cele mai luminoase
Ordine de rouă,
Sensibil
La
Umezeala
Universului său,
Enorm, trist și duios
Până ce dădură de el
Și îl făcură
Animal de circ învăluit
În miros omenesc,
Fără aer pentru trompa lui neliniștită,
Fără pământ pentru labele lui pământeste.
În ziua aceea l-am văzut intrând
—* mi-l amintesc ca pe-un muribund -
L-am văzut intrând în kraal', pe ce! Prigonit.
Era în Ceylon, în pădure.
Tobele,
Focul
L-au abătut
Din drumul înrourat.
Acolo-I împresurară.
Înconjurat de urlete și tăcere intră,
Ca un rege uriaș. Nu-nțelegea.
Regatul lui era o-nchisoare.
Dar soarele era ca-ntotdeauna, vibra
Lumina cea slobodă,
Lumea era verde, ca mai înainte.
Încet, încet atinse împrejmuirea,
Nu lăncile. Și dintre toți
Pe mine, pe mine.
— Nu știi, poate n-a fost așa, n-a putut fi,

Dar – pe mine el m-a privit,
Cu ochii săi tainici;
Și acum mă mai dor
Ochii
Acelui întemnițat,
Acelui rege uriaș prins în pădurea sa.
1 Un fel de țarc în care se închid elefanții.
De aceea evoc astăzi privirea ta,
Elefant pierdut
Între lăncile tari
Și-ntre frunzișuri;
În cinstea ta, neprihănit animal,
Înalt eu salbele
Acestei ode,
Ca să treci prin lume încet,
Alături de necredincioasa mea poezie,
Ce nu te-a putut atunci apăra,
Dar care acum,
În amintire,
Intră
Alături de tine
În țarcul unde-au închis
Slava împărătească a făpturii tale,
Și ochii aceia blajini de elefant
Care pierdură acolo tot ce iubiseră.
Odă pământului
Pământule, cine
Te-a măsurat, cine ți-a ridicat
Ziduri,
Sârme,
Și garduri?
Te-ai născut împărțit?
Când meteorii se-ncrucișară cu tine,
Când fața ta se schimba
Cutremurând munții și mările,
Cine-ți împărțea darurile
Între câteva ființe?
Eu te acuz:
Ai avut
Zgâlțâiri cumplite,
Cutremure catastrofale,
Praful ai făcut
Orașele, satele,
Sărmanele case oarbe
Din Chilian] și ai distrus
Mahalalele din Valparaíso 2,
Ai arătat mânie
De iapă turbată

1 Oraș chilian din departamentul Nuble, situat la poalele vulcanului Chilian (2883 m.).

2 Capitala provinciei Valparaiso, oraș situat pe coasta Oceanului Pacific, la vest de Santiago de Chile, capitala republicii.

Împotriva pașnicilor locuitori

Ai patriei mele,

Și, în schimb,

Ai îndurat

Împărțirea nedreaptă

A ogoarelor tale;

N-a scăpărat lancea

Vulcanului învăpăiat,

Împotriva jefuitorului de pământ,

Și la sânul tău a căzut nu numai cel

Căruia zilele i s-au sfârșit,

Ci și cel ciuruit de gloanțe,

Și fugărit,

Cel jefuit de ogoare și cai,

Cel ce la urmă, cu sângele scurs, a căzut

Pe nepăsătoarea ta scoarță.

Nu vrem să plătim țărâna cu sânge;

Te vrem iubită de noi,

Mamă fecundă,

Mamă a pâinii și-a omului,

Dar mamă a pâinii întregi și-a întregii umanități.

Săracului i-ai dăruit iarna ta aspră

Mina întunecoasă – celui rănit, căutătorului;

Peștera fu pentru cel oropsit;

Arșița mistuitoare pentru fiul deșertului,

Astfel nedreapta ta umbră n-a dat tuturor mângâiere,

Și focul tău n-a fost împărțit după dreptate.

Ascultă, țărână, și ia aminte,

La aceste cuvinte:

Vântului le dăruiesc pentru ca ele să zboare,

Să cadă în pântecul tău, să-ncolțească:

Destulă bătaie, ajunge,

Oda

Pisici i

Animalele erau

Imperfecte,

Cu coada lungă, cu capul

Trist.

Încetul cu-ncetul

Se-alcătuiră,

Făurind peisaje,

Căpătând pete, grație, zbor.

Pisica,

Numai pisica,

A apărut întreagă
Și orgolioasă:
S-a născut cu desăvârșire-mplinită;
Ea umblă singură și știe ce vrea.
Omul vrea să fie pește și pasăre,
Șarpele-ar vrea să capete aripi,
Câinele-i un leu dezorientat,
Inginerul vrea să fie poet,
Musca studiază spre a fi rândunică,
Poetul încearcă să imite musca,
Dar pisica
Vrea să fie numai pisică,
Și orice pisică-i pisică,
De la mustață la coadă,
De la presimțiri la șoarecele viu,
De la noapte până la ochii-i de aur.
Nu există
Unitate, asemenea ei.
Nu are
Nici luna, nici floarea,
O imagine ca a ei:
Ea e una, este
Ca soarele sau ca topazul,
Și elastica linie a conturului ei,
Ferm și subțire
E ca linia prorei unei corăbii.
Ochii ei galbeni
Lasă o singură
Crestătură
Ca să azvârle monezile nopții.
Micuț împărat,
Fără țărâm,
Cuceritor fără patrie,
Tigru mititel de salon, nupțial
Sultan al bolții cerești,
Al eroticelor acoperișuri,
Tu chemi
Uraganul dragostei,
În furtună,
Atunci când treci
Și pui
Pe pământ
Patru picioare gingașe,
Mirosind,
Bănuitoare,
Tot ce-i pământesc,
Pentru că totul este murdar
Pentru piciorul neprihănit al pisicii.

Animal liber
Al casei, trufaș
Vestigiu al nopții,
Leneșă, zveltă
Și străină,
Prea-profundă pisică,
Poliție secretă
A locuințelor,
Simbol
Al unei dispărute catifele,
Desigur
Nu există enigme
În felul tău de a fi,
Poate că nu ești o taină,
Toată lumea te știe și aparții
Celui mai puțin misterios locatar,
Poate că toți cred asta,
Toți se cred stăpâni,
Unchi, proprietari
De pisici, tovarăși,
Colegi,
Discipoli sau amici
Ai pisicii lor.
Botanica,
Gineceul cu rătăcirile lui, toate operațiile matematicii, pâniile vulcanice-ale lumii, carapacea ireală a crocodilului, bunătatea neștiută a pompierului, atavismul albastru al preotului, dar nu pot să descifrez o pisică. Cugetul meu alunecă pe nepăsarea-i, ochii ei au cifru de aur.
Eu nu.
Eu nu subscriu.
Eu nu cunosc pisica.
Știu totul; viața și arhipelagurile ei,
Marea și orașul incalculabil,
Trei
FETIȚE BOLIVIENE
Porumbițe din Bolivia, fiice de lut,
Aurite de-nalturi,
Ulcioare de aer, haide
Să ne-așezăm jos, în drum,
Să numărăm patruzeci de bănuți,
O haină, o candelă, o oală,
Să ședem jos, în sărăcie.
Sus mușcă văzduhul cel rece,
Iar condorul cel sumbru și sângeros
E o umbrelă pe cer.
Spinarea Anzilor am atins-o cu mâinile mele, și sufletul mi-e feruginos și uimit. Eu șed acum laolaltă cu tăcutele logodnice de lut, și-n toată

cuprinderea zărilor e numai viață sihastră, numai cer ceresc și zăpadă, creste golașe, ploaie de fier, ca săbiile zeilor, ca lăncile dracului, ca bicele omului.

Numai eu pot să mă aiez ath de sus și neprihănit

Pe tronul acesta al morții al morții, culoare de staniu.

Numai eu, rege-al singurățăților,

Rege zdrențăros al înaltului,

Puteam ajunge aici să sorb o-nghițitură,

Să mestec frunzele sacre,

Să m-așez fără a spune nimic

Lingă familia mea pământeană.

Juana Pachucutanga, Măria Sandoval Chacuya, și Rosita Fior Pună Pună.

Acolo șezurăm fără-a rosti un singur cuvânt neînsemnat, un singur cuvânt impur, căci eram apă, eram pământ, eram aerul din înălțime.

De data asta n-am să vă spun triste povești apăsătoare și grele ca muntele din Apac Chaimun. Nu vreau să vorbesc de sângele fără folos vărsat în văgăunile acelor stânci necruțătoare. Ci vreau să cânte tăcerea ca și cum ar fi străvezie și-ar avea un glas ca de apă; să povestească ea tăcerea cea mare, să descifreze ea cordilierii.

Tăcutele mele surori, e timpul

Să ne luăm bun-rămas de la seara aceasta,

Colorată ca sângele și ca pucioasa:

Pe drumul acesta mă-ndrept către Chile,

Voi veți urca sus, pe planetă.

Mă voi întoarce, ne vom vedea,

Într-o zi, vom număra avuții mai întinse:

Vom împărți adevărul,

Vom trăi pe o stea.

O

DĂ LUI LEN I N

Are 40 de ani revoluția. Are vârsta femeii mature. Are vârsta mamelor frumoase.

Când s-a născut, vestea a mers prin lume în felurite chipuri.

— Ce-; asta? Se-ntrebau episcopii.

S-a mișcat pământul,

De-aici înainte n-o să putem să mai vindem cerul.

Guvernele din Europa,

Din America ofensată,

Dictatorii nedumeriți

Citeau în tăcere

Comunicatele alarmante.

Pe delicate, pe ascunse

Trepte,

Urca o telegramă,

Cum urcă febra

În termometru:

Nu mai putea fi nici o-ndoială,

Poporu-nvinsese,

Jumea se transforma.

I

Lenin, ca să te cânt
Trebuie să-mi iau adio de la cuvinte:
Trebuie să scriu cu copaci, cu roți,
Cu pluguri, cu cereale.
Tu ești concret
Ca faptele și ca pământul.
Niciodată n-a existat
Om mai pământesc
Ca V. Ulianov.
Există alți oameni, falnici,
Care au obiceiul – precum catedralele
Să converseze cu norii,
Sunt oameni falnici, solitari.
Lenin a avut un pact cu pământul.
A văzut mai departe ca toți.
Oamenii,
Fluviile, munții,
Stepele
Erau o carte deschisă
Și el citea,
Citea mai departe ca toți,
Mai împede ca oricine.
El privea adânc,
În popor și în om,
Privea în om ca-ntr-o fântână,
Îl cerceta
Ca și cum ar fi fost un mineral necunoscut,
Pe care atunci îl descoperea.
Trebuia să tragă apa din fântână, afară,
Trebuia să ridice sus lumina dinamică,
Ascunsa comoară
A popoarelor,
Ca totul să încolțească și să se nască,
Spre a fi vrednici de timpuri și de pământ.

II

Luați seama: să nu-l confundăm c-un inginer lipsit
De căldură. Luați seama: să nu-l confundăm c-un mistic
Înflăcărat.
Inteligența-i ardea fără a fi vreodată cenușă, moartea încă nu i-a răcit inima
lui de foc.
Îmi place să-l văd pe Lenin cum pescuiește
În transparența
Lacului Razliv, și apele-acelea sunt ca o mică oglindă pierdută-ntre ierburile
vastului Nord rece și argintiu: singurătățile-acelea, sălbatic singurătăți,
plante canonite de noapte și de zăpadă, șuierul arctic al vântului la el, în
colibă, îmi place să-i văd acolo-n singurătate, ascultând ropotul ploii, zborul
tremurător al turturelelor,

Puternicul zvâcnet al neprihănitei păduri. Lenin atent la viață și la pădure,
ascultând pașii vântului și ai istoriei în imensitatea solemnă-a firii.

J

IV

VI

Unii oameni erau numai știință,
Carte profundă, pasionată cunoaștere,
Alți oameni aveau
Drept virtute a sufletului numai mișcarea.
Lenin avea două aripi:
Mișcarea și-nțelepciunea.
A creat în gândire,
A descifrat enigme,
A rupt în bucăți măștile
Omului și adevărului,
Și-a fost pretutindeni,
A fost în același timp pretutindeni.
Pământeanule Lenin,
Fiica ta a ajuns la cer.

Mâna ta

Mișcă acum

Luminoasele stele.

Aceeași mână

Ce-a semnat decretele

Despre pâine și despre pământ

Pentru popor,

Aceeași mână,

S-a preschimbat în planetă:

Omul zămislit de tine și-a durat o stea.

V

Astfel, Lenin, mâinile tale lucrară,

Mintea ta n-a știut ce-i odihna,

Până când din adâncimile zării

Se desprinse o nouă alcătuire:

Era o statuie însângerată,

O biruitoare în zdrențe,

&ra o copilă frumoasă precum lumina,

Plină de cicatrice și de funingine.

De pe tărâmurii îndepărtate popoarele o priveau

Era ea, nu încăpea îndoială,

Era Revoluția.

Bătrâna inimă a omenirii bătu în alt chip.

VII

Totul s-a schimbat,

Dar aspru fu timpul

Și zilele grele.

Vreme de patruzeci de ani au urlat

Lupii la granițe:

Au vrut să răstoarne statuia cea vie,
Au vrut să treacă prin foc ochii ei verzi,
Prin foame și flăcări
Și gaze și moarte
Au vrut s-o ucidă
Pe fiica ta, Lenin,
Biruința,
Întinsa, dârza, blajina, puternica și înalta
Uniune Sovietică.
Nu au putut.
Pâinea lipsea, cărbunele,
Viața lipsea,
Din cer căzu ploaie, sânge, zăpadă,
Deasupra sărmanelor case aprinse,
Dar prin fum
Și-n lumina focului
Cele mai depărtate popoare văzură
Cum statuia cea vie se apără,
Și crește, și crește, și crește,
Până ce inima ei cea vitează
Se prefăcu în metal invulnerabil.
VIII Lenin, noi, cei de departe, îți mulțumim.
De atunci, de când au fost rezoluțiile tale,
Și pașii tăi ageri, și ochii tăi ageri,
Popoarele nu mai sunt singure,
Luptând pentru bucurie.
Imensa, puternica patrie,
Ce-a-ndurat asediul,
Războiul, amenințarea
E un turn de nesfârșit.
Nu o mai pot ucide.
Și astfel oamenii simt
Viața într-alt fel,
Și pâinea pe care-o mănâncă
E cu nădejde-mpletită,
Pentru că-n inima lumii există
Fiica lui Lenin, hotărâtă, senină.

IX

Lenin, îți mulțumesc
Pentru energie și-nvățătură,
Îți mulțumesc pentru fermitate,
Îți mulțumesc pentru Leningrad și pentru stepe,
Îți mulțumesc pentru luptă și pentru pace,
Îți mulțumesc pentru noianul de grâu,
Îți mulțumesc pentru școli,
Îți mulțumesc pentru micii
Și titanicii tăi ostași,
Îți mulțumesc pentru aerul pe care-l respir

Pe meleagurile tale,
Și care nu seamănă cu nici un alt aer:
Este spațiu înmiresmat,
E forța electrică a munților de energie.
Lenin, îți mulțumesc
Pentru văzduh, pentru pâine, pentru speranță.

SFÂRȘIT